

rekening met de behoefte voor vreedstijd, doch ook met de mogelijkheid om bij oorlogstijd in die functiën door beroepskader te kunnen voorzien, waarvoor meer dan gewone tactische of technische bekwaamheden noodig zijn.

Het Bestuur vindt in deze besprekingen een ongezochte gelegenheid zijn waarschuwende stem te doen hooren tegen het verder doen gaan met de bezuinigingen in het leger; ernstig moet onder de aandacht van het Nederlandsche volk worden gebracht, dat het doorvoeren van verdere bezuinigingen en in verband daarmee een te krappe berekening van het beroepskader, tenslotte zoodanige noodlottige gevolgen voor ons Leger zou hebben, dat het niet meer voor zijn taak berekend zal kunnen worden geacht.

Met warmen dank aan de Heeren DONK en PREY voor de moeite, die zij zich gegeven hebben, om hunne denkbeelden zoo helder in het licht te stellen, alsmede aan de Heeren debaters voor de wijze, waarop zij nadere toelichting gegeven en met den inleider van gedachten gewisseld hebben, sluit ik de vergadering.

Bijeenkomst van 11 Februari 1927 te 's-Gravenhage.

Voorzitter: Z.Exc. Luitenant-Generaal b. d. J. L. TEN BOSCH.

Aanwezig het Eere-lid: Z.Exc. Luitenant-Generaal b. d. H. KEMPER.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering en heet U allen welkom, in het bijzonder ons eere-lid, den Luitenant-Generaal KEMPER.

Daar geen mededeelingen van huishoudelijken aard zijn te doen, kan ik dadelijk het woord verleen en aan den Kapitein VAN SLOBBE voor het geven van nadere toelichtingen op zijne verhandeling over: *Het vraagstuk der bevordering van Officieren.*

Kapitein VAN SLOBBE geeft thans nadere beschouwingen over zijne verhandeling, die reeds in aflevering IV aan de leden is toegezonden en welke in onderstaande „stellingen” beknopt is weergegeven.

STELLINGEN.

1. Het tegenwoordig stelsel der bevordering van officieren heeft meerdere gebreken en moet daarom door een beter stelsel worden vervangen.

2. Aan een bevorderingsstelsel moeten o.a. de volgende eischen worden gesteld: *a.* de Kapiteins-(majoor-)rang moet na hoogstens 15 (24) dienstjaren als officier worden bereikt; *b.* voor den rang van Luitenant-Kolonel moet de selectie streng, voor dien van Kolonel zeer streng zijn; *c.* de uitmuntende officieren moeten tijdig naar voren worden gebracht; *d.* in de oorlogsencadreering moet worden voorzien, zonder dat de belangen der vredesorganisatie uit het oog worden verloren; *e.* de bevordering der beroepsofficieren mag niet langzamer geschieden dan die der verlofsofficieren; *f.* de snelheid der bevordering bij de verschillende wapens mag niet te veel uiteenloopen.

3. Een nieuw stelsel moet worden opgebouwd en kan eerst in de toekomst volledig werken.

4. Het beste stelsel wordt verkregen door de verhouding tusschen de aantallen plaatsen, in de vredesorganisatie voor de verschillende rangen beschikbaar, voor de bevordering gunstiger te maken en door de invoering van een eenvoudig capitulantenstelsel.

De aanvulling der officierskorpsen moet regelmatig geschieden.

De bevordering der verlofsofficieren zal in normale omstandigheden die der beroepsofficieren moeten volgen.

5. In den overgangstoestand zijn noodmaatregelen noodig, die ook bij wijzigingen in de organisatiën kunnen worden toegepast. Deze noodmaatregelen zijn: het bevorderen der dienstverlating van actieve Kapiteins en oudere Luitenants (vervanging door capitulanten of door reserve-officieren, die zich voor eenige jaren verbinden, of (en) door hogere onderofficieren); de invoering van dubbelrang; het belasten van officieren, geschikt voor den naast hooger rang, met eene functie, bij dien rang behoorend.

6. Het is gewenscht de leeftijds grenzen te doen vervallen.

7. De voorsprong, dien de verlofsofficieren bij aanstel-

Luitenant-Kolonel VAN ERMEL SCHERER.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren! Ik moge beginnen met een woord van hulde voor de zeer diepgaande en degelijke studie van den inleider, waarbij het onderhavige vraagstuk van allerlei zijden gezien is.

Zeer duidelijk heeft inleider aangetoond, dat het tegenwoordige stelsel niet te handhaven is. Een buitengewoon interessante massa van gegevens geeft gelegenheid allerlei stelsels te toetsen. Waar Inleider echter over een idealen toestand spreekt, is hij mij nog niet idealistisch genoeg en waar hij over het bereikbare spreekt blijft hij naar mijn smaak nog te veel hangen aan verouderde ideeën, wat ik meen te moeten wijten aan het feit, dat de inleider, betrokken bij de Officiersvereeningen en het georganiseerd overleg, aan den lijve gevoeld heeft, hoe moeilijk het is met bestaande denkbeelden te breken.

Een tweede bezwaar acht ik, dat inleider bij zijn toekomst beschouwingen in zijn gepubliceerde voordracht wel wat te nauwkeurig wordt in zijn berekeningen en er daardoor toe komt een te groote stabiliteit aan te nemen in de benodigde aantallen officieren. Ik geloof, dat we daarop niet mogen rekenen.

We krimpen in of we breiden uit, we golven op en neer, maar stabiel blijven wij niet. Bij de hedenavond gegeven toelichting blijkt Inleider meer rekening hiermede te houden.

Het zij mij daarom vergund de grondslagen uiteen te zetten, waarop naar *mijne* meening de bevordering der officieren en hunne indeeling in het leger, zooals wij het thans hebben, moet berusten.

Deze zijn:

1°. De behoeften van *het oorlogsleger moeten den voornaamsten grondslag vormen voor de vredesencadreering en de regeling der bevordering*. Particuliere groepsbelangen, waartoe ik reken de bevordering der beroepsofficieren in vreedestijd en de salariëering (alhoewel dit wel een legerbelang is), en overgeleverde denkbeelden omtrent aan een bepaalden rang verbonden functiën, mogen eerst daarna in aanmerking komen.

2°. De beroepsofficieren dienen in vreedestijd voor de

oorlogsvoorbereiding en voor de opleiding der dienstplichtigen.

In oorlogstijd dienen zij om te voorzien in de hoogere bevelvoering; in het bezetten van de leidende of belangrijke functiën in staven; in de hoogere troepenaanvoering, hierbij aangevuld door verlofsofficieren; in de bezetting van die lagere functiën, waarbij buitengewone specialiseering of bepaalde routine een vereischte is en ten slotte voor de opleiding in de dépôts en voor het voorzien bij uit de dépôts nieuw op te richten troependeelen in de vorenvermelde functiën. Vooral ook met het laatste moeten wij met onze kleine lichte bij een te verwachten grooten oorlog rekening houden. Uit een en ander volgt, dat voor de oorlogscadreering slechts een naar verhouding betrekkelijk gering aantal subalterne beroepsofficieren noodig is.

Bij de compagnieën en batterijen zullen zij nagenoeg niet voorkomen.

Nagenoeg uitsluitend in de staver en bij de dépôts is hun plaats. Hieruit volgt, dat het bevorderingsvraagstuk van den beroepsofficier, evenals alle legerquaesties ten nauwste samenhangt met, ja beheerscht wordt door, het vraagstuk van den verlofsofficier.

3°. De verlofsofficieren moeten dus leveren:

a. alle luitenants bij de compagnieën en de batterijen; een groot deel der luitenants in de lagere staven, benevens de luitenants voor de hulpfunctiën in de hoogere staven; een aanvullend deel der luitenants voor de dépôts. Dit kan zonder bezwaar; de opleiding van onze verlofsofficieren tot luitenant is voldoende al eischt ook de vorming van specialisten veel zorg en zullen er ten slotte enkele functiën zijn, die bepaaldelijk routine eischen en dus door een beroepsofficier vervuld moeten worden, vooral als men ook aan de artillerie en de luchtdoelartillerie denkt en niet uitsluitend de infanterie beschouwt, wat veelal geschiedt en waarbij wel eens vergeten wordt, dat bij de moderne legers de getalsterkte der infanterie niet meer zóó overwegend is als vroeger;

b. alle kapiteins bij de compagnieën en de batterijen; een

klein deel der kapiteins in de lagere staven; een klein aantal kapiteins in de hoogere staven, voornamelijk voor die functiën, waarbij aansluiting aan de betrekking in het dagelijksch leven bekleed wenschelijk is. De kapiteinsfunctie is belangrijk. Voor de benoeming daartoe moet bij den verlofs-officier een behoorlijke selectie toegepast worden. Het is toch volkomen onjuist, dat zooals ik hier kort geleden hoorde zeggen, voor den verlofs-officier hoofdzaak is, dat hij een flinke, krachtige persoonlijkheid is, en dat kennis van reglementen en voorschriften er minder toe doet. Tegen een dergelijke opvatting kán niet sterk genoeg geprotesteerd worden. Zij toont gebrek aan inzicht ten aanzien van de taak van den hoogereren verlofs-officier.

Toegegeven zij, dat onze tegenwoordige reglementen nog wel hier en daar wat zwaar zijn en dat eenige vereenvoudiging niet ongewenscht is, terwijl het feit, dat nog niet alles gereed is, maakt dat het overzicht soms moeilijk is, maar dat neemt niet weg, dat kennis van geest en ook van détails der voorschriften voor den kapitein beslist noodig is. Weliswaar moet hij een flink en krachtig man zijn, liefst een geboren aanvoerder (waarvan er minder zijn, dan men wel eens aanneemt), maar bovendien moet de kapitein compagniescommandant volkomen op de hoogte zijn van: de tactische opvattingen in het eigen leger gehuldigd, ook ten aanzien van de andere wapens, om een juiste samenwerking te waarborgen en te zorgen dat de verschillende wapens elkaars taak niet belemmeren of elkaar geen verliezen toebrengen; een goed begrip hebben van de uitwerking van moderne vuurwapenen, zoowel van de eigen wapenen als van die van den vijand, hieronder zoowel artillerie- als infanteriewapenen te verstaan; het tactisch gebruik beheerschen van de strijdmiddelen, die onder zijn bevelen gesteld kunnen worden, bij de infanterie dus zware mitrailleurs, granaatwerpers, infanteriegeschut en misschien zelfs enkele stukken artillerie; het gebruik beheerschen der instrumenten bij zijn onderdeel gebruikt (men denke aan de luchtdoelartillerie); op de hoogte zijn van het maken van terreinversterkingen voor zijn onderdeel; volkomen op de hoogte te zijn van het onderhoud van

alle materieel, dat onder zijn bevel staat (men denke aan voertuigen en verbindingsmaterieel) om te zorgen, dat dit materieel inderdaad behoorlijk onderhouden wordt; op de hoogte zijn van de bestaande regelen omtrent de verpleging, opdat hieraan niets ontbreke; op de hoogte zijn van de hygiënische bepalingen en van den gang van den geneeskundigen dienst om den gezondheidstoestand en de behoorlijke geneeskundige verzorging van zijn onderdeel te verzekeren; op de hoogte zijn van de behandeling en verpleging der onder zijn bevel staande trekdieren; indien hij zijn onderdeel motorvoertuigen als integreerend vervoermiddel zijn ingedeeld, op de hoogte zijn van de behandeling van den motor; verder voldoende op de hoogte zijn van de administratie om met behulp van den verlofssergeant-administrateur en den verlofsfourier het beheer over de geldmiddelen en het materieel van zijn onderdeel te kunnen voeren, zonder dat hierbij verwarringen voorkomen; en ten slotte voldoende kennis van de krijgstuuchtelijke rechten en verplichtingen om de krijgstuuchte te kunnen handhaven.

M. H. Ik geloof als we dit eens overdenken, dat we voldoende zullen inzien, dat aan een verlofskapitein niet uitsluitend de eisch kan gesteld worden een flinke persoonlijkheid te zijn, doch dat zeer zeker van hem een behoorlijke kennis van de voorschriften geëischt moet worden.

Uitsluitend flink en krachtig optreden, zonder gedegen kennis, leidt in oorlogstijd tot rampen. De geschiedenis van den laatsten oorlog geeft er voorbeelden te over van (gevechten bij Etbe en Virton).

Men voelt, dat als men behoorlijke eischen stelt, men er niet komt, zonder dat de a.s. kapiteins een bepaalden opleidingscursus volgen. Het is gewenscht dien cursus niet al te lang na den opleidingstijd te nemen.

c. De verlofsofficieren moeten verder gedeeltelijk leveren de majoors-bataljons-commandanten en de majoors-afdeulings-commandanten. Men begrijpt dat de eischen, voor de kapiteins gesteld, hier nog uitgebreid moeten worden. De bataljoncommandant die het leven van een kleine duizend man in handen heeft moet de tactiek van zijn eigen wapen

en het gebruik der infanterie-strijdmiddelen volkomen beheerschen en voldoende van het optreden van de divisie in het gevecht weten, om in het groote raam doelbewust mede te kunnen werken. Het is voor een verlofsofficier zeer zeker te bereiken, doch eischt opleiding op een cursus en zeer zeker voldoende toewijding om ook, niet gedwongen, vrijen tijd aan de bestudeering van militaire vraagstukken te besteden. Aan den afdeulings-commandant der artillerie moeten hogere eischen gesteld worden. Hij, althans de commandant van een afdeeling divisie-artillerie en liefst ook die der divisie-groepsartillerie, moet het gevecht van de Divisie of de Divisiegroep kunnen volgen en begrijpen; hij moet weten wat de infanterie zal doen om haar voldoende te kunnen steunen; dát en het artilleristisch-tactisch en technisch optreden eischt routine, die alleen bij den beroepsofficier te bereiken is, tenzij de verlofsofficier een paar uur per dag aan zijn militaire vak kan geven. Iets eenvoudiger wordt de zaak bij die artillerie, die meestal uitsluitend in hooger verband of voor beperkte opdrachten gebezigd wordt en van artillerie van oudere constructie. Hier is het wel mogelijk verlofsofficieren tot afdeulingscommandant op te leiden.

Een deel der Bataljons- en Afdeulingscommandanten zal dus verlofsofficier kunnen zijn.

d. Niet alle Regimentscommandanten zullen beroepsofficieren kunnen zijn. En is reserve noodig, evenzoo voor de depots. Er zullen dus eenige luitenant kolonels door de verlofsofficieren geleverd moeten worden.

Het spreekt vanzelf, dat waar aan de opleiding veel kosten en moeite verbonden zullen zijn en de opleiding alleen resultaat zal hebben bij vrijwillige deelneming, dat het van belang is over die majoors lang te beschikken. Aannemende, dat alle bataljons der reserve-regimenten, benevens de depot-bataljons, door verlofsofficieren gecommandeerd worden en eenige andere hoofdofficiers-functiën als etappe-commandant enz. eveneens door hen vervuld worden zijn ruim 100 verlofsmajoors noodig. Voeg daarbij een tiental luitenant-kolonels voor depots en invallers voor reserve-regimenten, dan zijn ± 110 à 120 verlofs-hoefdofficieren noodig. Rekent

men ze twaalf jaar ter beschikking te hebben dan moeten er ± 10 per jaar aangesteld worden, wat reeds vrij veel is. Men zal dus beslist moeten zorgen zoolang over hen te kunnen beschikken.

4°. Als vierde grondslag zou ik willen vaststellen, dat de behoorlijke aanvoering en tucht in het leger eischen, dat de functiën bekleed worden door personeel, dat den rang heeft aan deze functie verbonden. Daarbij zou ik dien eisch willen uitbreiden. Wij moeten vooral den bondgenootschappelijken oorlog in het oog houden; in dat geval zijn al onze hogere commando's in handen van bevelhebbers van te lagen rang. Wij staan dan altijd ónder een buitenlander. Onze divisiegroepen of legerkorpsen staan onder generaal-majoor, in het buitenland minstens luitenant-generaals; onze divisiën onder kolonels, in het buitenland luitenant-generaals of generaal-majoor. Onze regimenten onder luitenant-kolonels, in het buitenland in den regel onder kolonels. Wij mogen met het oog op den bondgenootschappelijken oorlog daarin niet berusten. De hogere rangen moeten verhoogd worden, anders wordt binnen zeer korten tijd ons leger feitelijk door vreemde delingen gecommandeerd. Onze Commandant Veldleger kan nu lager in ancienniteit in zijn rang zijn dan een simpele divisie-commandant, die in het verbonden leger op zijn vleugel strijdt. Bij versterking met een enkele vreemde divisie kan het bevel over ons leger dus al in vreemde handen over gaan.

Wanneer men nu nagaat waartoe deze grondslagen voeren, komt men tot het navolgende:

Indien de verlofsofficier op ± 40 -jarigen leeftijd majoor kan worden is het mogelijk ± 12 jaar over hem te beschikken. Worden er dan per jaar ± 10 aangesteld, dan kan men in de behoefte voorzien en tevens een scherpe selectie toepassen. Daar er er eenig verloop zal plaats hebben, zal een gedeelte dus langer dan 12 jaar moeten blijven. Er behoort dus geen bepaalde leeftijdsgrens te zijn, doch het zal gewenscht zijn, dat degene, die de opleiding voor majoor wenscht te volgen, zich voor 12 jaar verbindt, met de mogelijkheid die verbintenis daarna van jaar tot jaar te verlen-

gen, wanneer zulks door het Rijk gewenscht wordt. Het is in verband met het feit, dat het voor den beroepsofficier wenschelijk is den kolonelsrang op \pm 52-jarigen leeftijd te kunnen bereiken, ook gewenscht den verlofsofficier als luitenant-kolonel of majoor niet veel langer te houden; toch zijn voor degenen, die zich gaarne voor langer willen beschikbaar stellen, nog wel functiën in het gemobiliseerde leger, die anders door opgeroepen gepensioneerde officieren bezet moeten worden.

Wil men den verlofsofficier op \pm 40-jarigen leeftijd majoor maken, met toepassing van scherpe selectie, dan is het gewenscht degenen die dien rang niet verkrijgen, niet veel langer dienstplichtig te houden b.v. slechts tot den 44-jarigen leeftijd. Dit is geen bezwaar, daar er onder dezen een aantal zijn, die uitsluitend door gebrek aan tijd en gelegenheid geen majoor kunnen worden, terwijl aan de anderen bij den dienst achter het leger nog voldoende behoefte bestaat. Uit het voorgaande volgt dat het gewenscht is den verlofsofficier op 30- à 32-jarigen leeftijd kapitein te maken, onder toepassing wederom van een vrij groote selectie.

Deze bevordering van den verlofsofficier moet dus nu de grondslag zijn voor de bevordering van den beroepsofficier.

Hoe is dit nu te bereiken?

M. i. op de meest eenvoudige wijze door de commandanten der oefeneenheden den majoorsrang te geven. Ik heb dit stelsel reeds verdedigd toen er nog 3 schooleenheden per regiment infanterie waren. Ik had mij toen voorgesteld, dat dan evenals thans bij de Veld-artillerie de commandant der schoolbatterij deze commandeert, de mobilisatie van de daaruit voortkomende oorlogsafdeeling voorbereidt, en bij het tegenwoordige kadergebrek meestal tevens de commandant van die afdeeling zal zijn — de commandant der schoolecompagnie, die ik dan oefeneenheid van het Ie, IIe of IIIe Bataljon zou willen noemen, de opleiding in handen heeft van al het personeel van dat bataljon, de mobilisatie daarvan voorbereidt evenals van het reserve-bataljon en ten slotte bij mobilisatie het actieve bataljon commandeert. Dit zou dan medebrengen de opheffing der mobilisatie-bureaux, waarvan

ik, uit de ervaring, die ik heb in mijn functie ten aanzien van gemaakte fouten met het van opkomst vrijgestelde spoorwegpersoneel, den arbeid voor die mobilisatie niet als volkomen geruststellend beschouw. M. i. zou die veel meer verzekerd zijn in handen van den aange-
wezen bataljons-commandant. Ik verwerp dan ten
eenen male het bezwaar, dat de functie van com-
mandant van die oefeneenheid niet overeenkomstig den
majoorrang zou zijn. Als een commandant toch, zij het bij
gedeelten, al het personeel van een bataljon en zijn reserve-
bataljon opleidt, als men aan dien commandant voorts de
oefening en verdere opleiding toevertrouwt van al het offi-
cierskader en zooveel mogelijk de vorming van het onder-
officierskader bij die bataljons ingedeeld en (zoo noodig door
een afwisselende opleiding beurt om beurt bij elke school-
eenheid) tevens de vorming van de benoodigde specialisten
bij het bataljon, in den geest zooals dit thans bij de Veld-
artillerie geschiedt; en als dan verder die commandant geheel
verantwoordelijk is voor de mobilisatie van die bataljons,
dan zie ik niet in, dat die functie niet belangrijk genoeg is
voor een majoor. Het is waar, dat het bij de tegenwoordige
omstandigheden mogelijk is, dat zijn effectief commando
maar klein is; er zijn schoolcompagnieën, waarvan de sterkte
maar ± 40 man bedraagt, maar is het nu zooveel meer over-
eenkomstig den majoorrang, dagelijks naar de opleiding
van 2 compagnieën van 40 man te gaan kijken, dan de op-
leiding van één zoo'n compagnie te leiden met daarbij de
bovenomschreven taak? Ik zie het niet in. Het is waar, men
moet den moed hebben met verouderde denkbeelden te bre-
ken en een radicale oplossing te willen aanvaarden. Ook
voor den samenhang in het oorlogsbataljon zou het goed zijn.
Deze zit toch, bij den korten dienstdag, niet in het elkaar
kennen van de menschen onderling, neen veel meer zit die
in den naam van de eenheid waarbij men komt en in het
kennen van commandant en kader. Komt de man bij op-
komst onmiddellijk bij het Ie Bataljon, hoort hij zijn indee-
ling in een compagnie daarvan, ziet hij bij oefeningen en
herhalingsoefeningen steeds zooveel mogelijk dezelfde ver-

lofsofficieren en is ten slotte in oorlogstijd degene die hij als bataljonscommandant te paard de leiding ziet hebben, dezelfde commandant, die hem in vreedstijd opgeleid heeft, dán zal de man zich thuis voelen en begrijpen tot een eenheid te hooren, veel meer dan thans, nu hij opkomt bij de 1e schoolcompagnie, bij herhalingsoefeningen tot een willekeurige, zeg 2e compagnie van het 1e bataljon behoort en in oorlogstijd tot de 3e compagnie blijkt te behooren. M. H. het is meer de korpsgeest, dan het elkaar kennen der manschappen onderling, waar het op aankomt.

Door het opheffen van een oefeneenheid per regiment, wordt het door mij voorgestane stelsel minder mooi, ik zou nu de 3e majoor moeten vinden bij den staf van het regiment. Dit zou aanvaard moeten worden, tenzij men den moed zou hebben de zaak radicaal te verbeteren en de winterploeg af te schaffen. Dán zou een indeeling in 3 oefeneenheden met tegelijk opheffing der mobilisatie-bureaux zeer goed kunnen geschieden en zou zeer zeker bij de vervolgoefeningen de sterkte der oefeneenheid niet zoo gering zijn. De wintermaanden zouden dan gebruikt kunnen worden voor de voorbereiding der mobilisatie, de opleiding van verlofs- onderofficierskader, cursussen aan reserve-officieren en ten slotte de opleiding en verdere vorming van het beroepskader, waarmede het thans treurig gesteld is.

De geheele gang van zaken denk ik mij nu als volgt.

De tot 2e luitenant aangestelde beroepsofficier komt bij aanstelling bij den troep en telt daar, zoolang hij dien rang heeft, boven de vredesformatie. Na twee jaar volgt aanstelling tot 1e Luitenant gelijktijdig met de aanstelling tot 1e Luitenant van de alsdan 4 jaar tevoren aangestelde verlofsluitnants, die in hetzelfde jaar als dezen beroepsofficier hun opleiding hebben aangevangen.

Bij elke oefeneenheid is één beroeps-eerste-luitenant, verder bij het regiment een tweetal Luitnants voor speciale diensten.

Bij de oefeneenheid is verder één kapitein, bij het regiment nog een kapitein-adjutant en een kapitein voor speciale diensten. Deze rang wordt dus ongeveer na 10 à 12

jaar officiersdienst bereikt. Voor de verlofsollicieeren heeft alsdan een schifting plaats; voor opleiding tot kapitein *moet* een speciale cursus gevolgd worden en voldoende dienst als luitenant gedaan zijn; hierdoor vallen velen af. Van vrijwillige opgave is hier nog geen sprake. Op dezen betrekkelijk jeugdigen leeftijd zullen voor den verlofsofficier de bezwaren om een cursus van b.v. 4 weken te volgen en van meer opkomst, minder groot zijn.

De aanwezigheid van een kapitein bij de oefeneenheid, die steeds bij den uitrukkenden dienst is, is een voordeel bij de opkomst van verlofsluitnants, bovendien is er steeds bij ootstentenis van den commandant der oefeneenheid een vervanger van voldoende rang.

De commandant der oefeneenheid is dan majoor. Deze rang zou dan bij 3 oefeneenheden per regiment op dit oogenblik na ± 22 dienstjaren, in de toekomst na ± 20 dienstjaren bereikt worden. Bij twee oefeneenheden zijn daartoe bij den regimentsstaf een majoor en een kapitein noodig. Voor den indeelings-districtscommandant had ik mij den rang van majoor gedacht, eveneens voor de commandanten der landstormgroepen; het aantal der bij de vooroefening aanwezige beroepskapiteins en luitnants zou tot die hoofdofficieren in dezelfde verhouding moeten staan als dat van de subalterne officieren tot de majoors bij het eigenlijke regiment.

Bij de promotie tot majoor na ± 20 dienstjaren onstaat verder nog het voordeel, dat tijdig uitgemaakt kan worden of iemand geschikt is voor den hoofdofficiersrang of niet, bijvoorbeeld na 15 dienstjaren.

De nonvaleurs, die in elk groot organisme, zij het in gering aantal, aanwezig zullen zijn, zouden dan op ± 35 -jarigen leeftijd weten, dat zij in het leger geen toekomst hebben. Men zou voor hen de verdere tractementsverhooging moeten stopzetten, maar hen gelegenheid geven het leger te verlaten na 15 dienstjaren met een pensioen, voldoende om, door goedkoope werken dan een ander, een betrekking te vinden.

De functies, buiten den troep, die in oorlogstijd zonder

bezwaar door majoors of kapiteins vervuld kunnen worden, zouden in vreedestijd zoowel door majoors als door kapiteins vervuld moeten worden; ik denk hier aan Generale Staf-functies, leeraar K. M. A., bureaux, enz.

De verlofsofficieren moeten voor majoor vrijwillig een behoorlijken cursus volgen met scherpe selectie en zich vrijwillig voor dien rang beschikbaar stellen als hiervoor uiteengezet.

De hoofdinstructeur zou luitenant-kolonel moeten zijn, de regimentsecommandant kolonel; alle overige niet genoemde tegenwoordige majoors- of luitenant-kolonelsfunctiën buiten den troep zouden door luitenant-kolonels of kolonels bekleed moeten worden.

Voor het bereiken van den luitenant-kolonelsrang voldoende selectie.

Voor gepasseerde majoors zijn plaatsen als indeelings-districtsecommandant en magazijnmeester. De ergste non-valeurs zijn bovendien al afgevoerd als kapitein.

De rang van luitenant-kolonel en kolonel bereikbaar voor den goeden troepenofficier. De luitenant-kolonel in oorlogstijd bestemd voor het commando over reserve-regiment of voor een depot. Eenige verlofsluitenant-kolonels zijn noodig om het daarvoor en voor nog enkele andere oorlogsfunctiën noodige aantal te bereiken; bij keuze uit de verlofsmajoors te benoemen.

Buitengewoon verdienstelijke verlofsofficieren kunnen den kolonelsrang bereiken.

Het hier voorgestelde zou kunnen gelden voor de infanterie, de artillerie en de genie; bij het laatste wapen zou de staf de noodige plooibaarheid moeten geven. Bij de cavalerie zou het vredesescadron gecommandeerd moeten worden door een majoor. Het gevolg zou zijn, dat in oorlogstijd ook een enkel escadron door een majoor gecommandeerd zou moeten worden.

De tegenwoordige kolonels worden generaal-majoor; hiervoor gevolgd hebben van de H. K. S. met goeden uitslag te eischen of anderszins buitengewoon uitmunten.

De generaal-majoors divisiecommandanten en een deel

der overige tegenwoordige generaal-majours worden luitenant-generaal; de Chef van den Generalen Staf en de C. V. generaal en ten slotte de O. L. Z. in oorlogstijd veldmaarschalk.

De Kolonels worden in den regel op \pm 58-jarigen leeftijd of na 40 dienstjaren gepensionneerd; de generaals worden langer in dienst gehouden om continuïteit in de functie te waarborgen. Het tijdig bereiken van dien rang moet door voorbevordering verkregen worden.

Ik geloof, dat een dergelijk systeem de oplossing van de oorlogscendreceering brengt, wat het voornaamste is; voorts zoowel voor beroepsofficieren als voor goede verlofsofficieren de gelegenheid schept tijdig een voldoende hoogen rang te bereiken, die overeenkomt met in de maatschappij op dien leeftijd te bereiken posities (men denke eens aan onze verlofskapiteins — professor of burgemeester van vrij aanzienlijke plaatsen), en ten slotte gelegenheid schept voor den goeden beroepsofficier, om met een voldoende hoogen titel den dienst te verlaten, zonder dat daarvoor noodig is, dat alle hogere rangen, slechts een paar jaar door denzelfden functionaris vervuld worden, uitsluitend om zooveel mogelijk allen die daarvoor in aanmerking komen, de gelegenheid te geven dien rang te bereiken, wat thans zeer ten nadeele van het leger het heerschende systeem is.

Ik weet dat hetgeen ik voorsta een radicale verandering is en dat er dus weinig kans op verwezenlijking is; men is bang voor een groot aantal personen in hogere rangen, waarbij men vergeet dat er voor het oorlogsleger geen enkele te veel is en dat bij ons tegenwoordig legersysteem nu eenmaal de subalterne rangen voornamelijk voor de verlofsofficieren zijn; men zoekt het nu in de dubbelrangen, mijns inziens een hopeloos lapmiddel, dat alleen tengevolge zal hebben, dat de bureaufuncties langer door dezelfde personen bezet zullen worden, deze steeds minder op de hoogte van den troep zullen zijn en de verwijdering tusschen troepenofficier en bureauofficier steeds grooter zal worden, terwijl ten slotte het systeem voor oorlogstijd slechts weinig helpt omdat alsdan die hoofdofficieren in hun functie buiten

den troep gehandhaafd blijven en dus zeer zeker niet de noodige bataljons- en compagniescommandanten gevonden zullen worden.

Wat de voorbevordering betreft, ik meen, dat deze ingevoerd moet worden en de promotie bij keuze behouden moet blijven. Echter zal m. i. voor de voorbevordering een ander systeem gevolgd moeten worden dan nu geschied is, n.l. waarbij het 3 jaar met goed gevolg volgen van de H. K. S., zonder de bijzondere qualiteiten vereischt voor den G. S. te bezitten, lager aangeslagen wordt dan het volgen van een rechtskundigen cursus en waarbij een enkele stem bij de beoordeeling van de H. K. S. uitgebracht over een overigens goed beoordeeld officier, beslissend kan zijn voor diens loopbaan. Ik geloof, dat déze regeling onhoudbaar is. Gebrek aan tijd belet mij verder hierop in te gaan.

Res.-Kapitein der Infanterie E. P. WEBER. Mijnheer de Voorzitter!

Ik moet beginnen met een opmerking te maken in verband met hetgeen de vorige spreker heeft gezegd. Deze heeft n.l. critiek uitgeoefend op beschouwingen, die in de vorige vergadering zijn gehouden. Daarmede is blijkbaar bedoeld hetgeen door mij is te berde gebracht. Ik moet dan opmerken, dat waar de geachte spreker beweert, dat door mij de theoretische kennis van den verlofsofficier ver weg wordt geworpen, deze de door mij geuite denkbeelden ten eenenmale onjuist interpreteert. Ik heb slechts een tegenwicht willen geven tegen het standpunt van degenen, die aan die theoretische kennis een overdreven gewicht toekennen en ik heb aan de practische bekwaamheid die waardeering willen geven, die haar toekomt.

Alvorens verder over te gaan tot het maken van eenige opmerkingen naar aanleiding van de ontvangen beschouwingen van den heer VAN SLOBBE over: „Het vraagstuk der bevordering van Officieren”, ben ik verplicht evenals de vorige maal er de aandacht op te vestigen, dat ik ook thans slechts eigen denkbeelden weergeef en niet spreek als Secretaris van de Alg. Vereeniging van Verlofsofficieren der Nederlandsche Land- en Zeemacht.

Verder mag ik een woord van dank aan den inleider niet achterwege laten over de wijze, waarop hij de behandeling van de moeilijke, ingewikkelde en netelige kwestie der bevordering heeft voorbereid. Reeds in de Commissie voor het Georganiseerd Overleg had ik gelegenheid meer van nabij kennis te maken met het vraagstuk der bevordering en als er iets was, dat daarbij de behandeling bemoeilijkte, dan was het zeker wel het gemis van de noodige gegevens en de juiste kennis van de consequenties van de geopperde denkbeelden.

De Heer VAN SLOBBE is aan deze leemte op de meest volmaakte wijze tegemoet getreden, door alle mogelijke cijfermateriaal en andere gegevens te verzamelen en die voor de leden dezer vereeniging ter beschikking te stellen.

Vooraf eenige algemeene beschouwingen over de promotie.

Het vraagstuk der promotie doet zich vrijwel uitsluitend voor in Rijksbetrekkingen. Schakelt men eenige groote particuliere ondernemingen uit, waar men ook een zekere promotieregeling heeft, dan kan men zeggen, dat bij de particulieren, die niet kennen een zoo gedifferentieerd rangenstelsel als bij het Rijk aangetroffen wordt, de promotie plaats vindt naar de prestatie en vaak verband houdt met de gemaakte winsten.

De Rijksdiensten, die geen winst maken, maar in hoofdzaak zich uitsluitend toeleggen op het uitgeven van geld en waarbij de bevordering uitsluitend naar de praestatie een onmogelijkheid zou zijn, hebben daarom alle een rangenstelsel ingevoerd, waarbij ieder ambtenaar, indien er geen termen zijn in bijzondere gevallen de promotie vlugger of langzamer te doen plaats vinden, op de normale wijze, voor allen gelijk, omhoog klimt. Deze promotieregeling, waaronder ik in dit geval ook begriip de periodieke traktementsverhoogingen, is uitsluitend tot stand gekomen, omdat het Rijkspersoneel moet weten, wat het te wachten heeft in zijn functie terwijl er in zoover een Rijksbelang aan verbonden is, dat door periodieke vermeerdering van het salaris het animo tot werken er bij het personeel wordt ingehouden. Afwijkingen van dien vasten regel komen echter zeer veel voor.

Men kan in het algemeen zeggen, dat *die* promotie de beste is, welke voor allen gelijk is, m. a. w., waarbij traktements- en rangverhoogingen periodiek volgens vaste regels worden verkregen. Deze vastheid treft men echter, zooals reeds werd opgemerkt, nergens aan. Voor een deel vond zij toepassing bij de departementsambtenaren. Ik behoef slechts te noemen den legendarischen klerk, die tot referendaris opklom zelfs zonder eenige noemenswaardige wijziging van werkring, om den toestand van vroeger aan te geven.

De vaststelling van vaste formaties voor de departementen, ofschoon de afwijkingen daarvan vele zijn, heeft ook daaraan een einde gemaakt.

Bij alle Rijksbetrokkingen bestaat echter een vaste regel voor de tractementsverhoogingen binnen de grenzen van een bepaalden rang, terwijl de rangbevordering plaats vindt naar behoefte, volgens de vastgestelde formaties in elk dienstvak.

Hoe is het nu bij het leger? Het leger neemt tegenover de andere Rijksinstellingen een zeer uitzonderlijke positie in en wel:

a. omdat wij hebben een *vredesleger* met zijn *vredesorganisatie*, maar van meer belang is het *oorlogsleger* met zijn *oorlogsorganisatie*;

b. omdat er *beroepsofficieren* zijn en *verlofsofficieren*, die beiden in rang volkomen gelijk zijn, doch wier verhouding tot het leger en wier belangen bij een promotieregeling volkomen verschillend zijn, terwijl ook de grootte der beide categorieën zeer verschillend is.

Deze uitzonderingspositie van het leger veroorzaakt, dat de promotieregeling daarbij niet zoo eenvoudig is, als bij andere takken van Staatsdienst. Bij het leger toch zijn de volgende promotieregelingen mogelijk:

1. Volgens de vredesorganisatie.
2. Volgens de oorlogsorganisatie.
3. Los van elke organisatie volgens periodieke bevordering.

Behalve deze onderscheiding in drieën kan men dan verder nog onderscheiden de volgende mogelijkheden:

1. De beroeps- en verlofsofficieren worden bevorderd volgens één ranglijst.

2. Iedere categorie wordt bevorderd volgens een eigen ranglijst. Hierbij kan men dan weer bepalen, dat de verlofsofficieren nimmer de beroepsofficieren in promotie voorbijgaan of omgekeerd.

Op den voorgrond moet worden gesteld, dat het hier gaat om onderscheidingen in regelingen, die niet alle tegelijk gevolgd kunnen worden. Hoogstens zouden de regelingen zoo kunnen worden gesteld, dat bij opvolging van één regeling de andere nagenoeg wordt gevolgd. Een volkomen parallel toepassen is uitgesloten. Men moet derhalve een keuze doen.

Nu is het, indien ik den geachten inleider goed begrepen heb, zijne meening, waarmee ik ten volle instem, dat de keuze moet vallen op de *periodieke bevordering*, omdat deze, zooals ik reeds vermeldde, aan de betrokkenen de meeste voordeelen biedt. En indien er iets is, waar het leger van thans behoefte aan heeft, dan is het een officierenkorps — zoowel beroeps- als verlofs- — dat precies weet waar het aan toe is, en met animo zijn dienst vervult, omdat het een promotieregeling geniet, welke het korps in staat stelt binnen redelijke tijden een voldoende inkomen te genieten om standesgemäsz in de maatschappij zijn plaats in te nemen, en binnen redelijke tijden die verantwoordelijke functies te vervullen krijgt, welke waarborgen, dat de dienstvervulling met toewijding plaats vindt.

Al dadelijk voeg ik hieraan toe, dat verder zooveel mogelijk de periodieke bevordering aan moet sluiten bij de oorlogsorganisatie en niet deze, doch de vredesorganisatie het eerst moet worden opgeofferd.

Hoe is nu de regeling thans en wat kan daaraan worden verbeterd? Ik kom zoo tot de beschouwingen van den geachten inleider, waarmede ik zoo goed als geheel instem.

Deze beschouwingen zal ik verder op den voet volgen, waarbij ik mij, ten einde niet te uitvoerig te worden, tot de infanterie zal bepalen. Hetgeen van dit wapen wordt

gezegd, is trouwens zoo goed als geheel voor de andere wapens toepasselijk.

De heer VAN SLOBBE heeft berekend, dat het thans 17½ jaar na de bevordering tot officier duurt, alvorens men kapitein en 27½ jaar alvorens men majoor wordt en dat deze getallen tot 1940 zullen stijgen tot 20 resp. 31 jaar, m. a. w. zal de promotie nog slechter worden, dan zij thans reeds is. Verder berekende de heer VAN SLOBBE, dat er aan beroeps- en verlofsofficieren voor de oorlogsorganisatie ontbreken 110 hoofdofficieren 322 kapiteins en dat er 536 luitenants over zijn.

Volkomen stem ik met het oordeel van den heer VAN SLOBBE over dezen slechten staat der bevordering, omdat de officier te oud is alvorens hij den hoofdofficiersrang bekleedt d. i. \pm 50 jaar.

Ook met de kenschetsing der oorzaken van de gebreken van het tegenwoordige stelsel kan ik meegaan, n.l. dat deze gebreken een gevolg zijn van de omstandigheid, dat de bevordering plaats vindt volgens de vredesorganisatie en daarin een ongunstige verhouding bestaat tusschen de aantallen plaatsen van hoofdofficieren, kapiteins en luitenants n.l. als van 2 : 5 : 9. Met de oplossing van de moeilijkheid door den heer VAN SLOBBE aan de hand gegeven, kan ik echter tot mijn leedwezen niet geheel meegaan.

Als een ideale toestand beschouwt de heer VAN SLOBBE het, indien de kapiteinsrang na 14 à 15 jaar, de majoorrang na 24 jaar wordt bereikt. De geachte inleider beschouwt dit als een ideaal, m. a. w. als het onbereikbaar volmaakte. Ik heb hierbij sterk den indruk gekregen, dat de heer VAN SLOBBE te veel gelet heeft op den tegenwoordigen toestand en een tamelijke verbetering daarvan reeds als de intrede in een buitengewoon voortreffelijken toestand beschouwt. Maar is het nu werkelijk zoo'n ideaal, dat men op 46-jarigen leeftijd nog kapitein is? Ontegenzeggelijk is het commando over een compagnie een belangrijke functie. Men noemt den kapitein wel eens den vader der compagnie. Evenmin als het in het gezinsleven een ideale toestand is, dat de vader reeds betrekkelijk oud is op een tijdstip, dat de opvoeding der kin-

deren nog niet is beëindigd, evenmin is het gewenscht, dat de kapitein tot op vrij hoogen leeftijd in dien rang blijft. De kapitein staat dan te ver van de dienstplichtigen in leeftijd, maar ook van de onderofficieren en de jonge luitenants. Bovendien, vergelijkt men de positie van compagnies-commandant met die, welke een ontwikkeld man in de burgermaatschappij heeft op 46-jarigen leeftijd, dan is de laatste als regel hooger aan te slaan, ik noem bijv.: directeur van een middelbare school, van een groot postkantoor, ontvanger bij de belastingen, leider van een particuliere onderneming e.d.

Ik meen dan ook, dat het hoogst gewenscht is, dat de bevordering tot den hoofdofficiersrang eerder plaats vindt, ook reeds om de redenen door den inleider genoemd en wel, o. a., dat indien men te lang in een rang verblijft, het animo er niet op vooruitgaat. Wanneer ik dan ook zou willen aanbevelen een bevordering tot kapitein na 12-jarigen dienst en tot majoor na 20-jarigen dienst, dan bedoel ik daarmee nog geenszins een onbereikbaar idealen toestand, doch een toestand, die ten hoogste aan redelijk te stellen eischen geacht kan worden te voldoen.

En dit geldt niet alleen voor de beroeps-, doch ook voor de verlofsofficieren. Het spreekt van zelf, dat de promotieregeling voor den verlofsofficier, die voor 95 % burger is, lang niet die betekenis heeft als voor den beroepsofficier. Doch de eisch, dat beschikt moet worden over volkomen valide officieren, moet de aanleiding zijn om voor beide categorieën dezelfde promotieregeling vast te stellen.

Volgens den heer VAN SLOBBE wordt de verhouding tusschen luitenants en hogere officieren, die thans is als 10 : 8 bij bevordering tot kapitein na 12-jarigen dienst als $6\frac{1}{2}$: 8. In deze verhouding kan ik geen bezwaar zien. Volgens het stelsel-DONK, waarbij de verlofsofficieren met de instructie worden belast, wordt de verhouding nog eigenaardiger en vreemdsoortiger om met den heer VAN SLOBBE te spreken. Ik zou zeggen, wordt zij gunstiger. Juist het bezwaar, dat er naar verhouding teveel luitenants zijn, is oorzaak of juist er gezegd een gevolg der slechte promotie.

Dat uitmuntende verlofsofficieren ook voor den rang van luitenant-kolonel en kolonel in aanmerking moeten komen, spreekt haast van zelf, omdat in geval van oorlog al spoedig aan dezen behoefte zal blijken te ontstaan en het zeker niet gewenscht is over leeftijds- en capaciteitsbezwaren bij de beroepsofficieren heen te stappen, om in de dan bestaande of ontstaande vacatures te voorzien.

Met de bevordering buiten de ranglijst om van verlofsofficieren tot kapitein en hooger, hoe aanlokkelijk en strookende met het dienstbelang dit er ook moge uitzien, zij men uiterst voorzichtig. Past men het stelsel in te sterke mate toe en faalt men in de uitvoering van de zoo uiterst moeilijke taak om werkelijk de bovenste beste cruit te halen, dan is het gevolg, dat de goeden en soms zelfs de zeer goeden in belangrijke mate worden gedupeerd.

Met de stelling, dat bij de bevordering, der verlofsofficieren een strenge selectie moet worden toegepast, ga ik volkomen accoord, evenals met de stelling, dat de bevordering der beroepsofficieren in geen geval langzamer mag gaan dan die der verlofsofficieren, doch wel het omgekeerde het geval kan zijn.

En nu hetgeen de geachte inleider bereikbaar acht. Volgens diens berekening moeten bij bevordering tot kapitein na 14 jaar en tot majoor na 23 jaar er 66 hoofdofficieren worden benoemd en 22 luitenants tot kapitein. Hij komt er dan toe, die 23 jaar te verhoogen tot 24 omdat er een teveel aan hoofdofficieren zou ontstaan.

Bij de door mij gestelde grenzen van 12 en 20 jaar zouden er 3 jaarklassen van kapitein *meer* tot majoor worden bevorderd, d. i. ongeveer 50 à 60. Waar het vredesleger thans in hoofdzaak een onderwijsinstituut is, moet deze vermeerdering van het aantal hoofdofficieren niet als onuitvoerbaar worden beschouwd. De geachte inleider geeft zelf aan, dat er 45 betrekkingen zijn, die nu door een kapitein beheerd worden, doch waaraan de majoorsrang zou kunnen worden verbonden. De inleider noemt hierbij echter niet de schoolcompagnieën. Maar welk bezwaar is er, indien het toezicht bij de instructies door verlofspersoneel, door een majoor wordt uitgeoefend?

Men moet ook niet uit het oog verliezen, dat het hier een overgangsmaatregel betreft. Bij de inkrimping van het aantal beroepsluitenants, door den Minister beoogd en door overste Donk met zooveel klemmende redenen verdedigd, zal de stroom naar de hoogere rangen der beroepsofficieren vanzelf trager vloeien, zoodat ook al mocht er een teveel aan hoofdofficieren ontstaan, zulks slechts tijdelijk is.

Een ander middel is eveneens door den inleider aangegeven, n.l. het capitulanten-stelsel. Dit zou een uitstekende oplossing geven al zal dit stelsel in de practijk niet zoo eenvoudig zijn. Mogelijk lijkt het mij wel op grond van ambtelijke ervaringen, bij zeer vele Rijksdiensten opgedaan.

Ook de kosten behoeven geen bezwaar te zijn. De vluggere promotie van de kapiteins beteekent, dat deze 5 jaar vroeger een traktementsvermeerdering van *f* 100.— ontvangen, die van de majoors, dat deze 7 jaar eerder *f* 300.— meer ontvangen. Door een evenredige vertraging in de salarisschalen verkrijgt men, dat de uitgaven niet vermeerderen.

Resumeerende, zou speciaal wat de verlofsofficieren betreft, m. i. de bevordering aan 2 eischen moeten voldoen:

1. De bevordering moet periodiek geschieden voor kapitein en majoor na 12-, resp. 20-jarigen dienst.
2. De bevordering moet volgens de oorlogsorganisatie plaats vinden.

Beide eischen zijn niet steeds te combinceren, daarom zou aan den eersten eisch de voorkeur moeten worden gegeven.

De groote jaarklassen van de verlofsofficieren aan het eind en onmiddellijk na de mobilisatie zijn een bezwaar voor de periodieke bevordering genoemd. Ik kan dit bezwaar niet deelen. Zouden bij toepassing van periodieke bevordering meer kapiteins en majoors moeten worden benoemd dan voor de oorlogsorganisatie noodig zijn, dan kan men dit in orde brengen door op die jaarklassen een strengere selectie toe te passen en degenen, die afvallen in hun rang hun tijd te laten uitdienen. Juist omdat de promotie voor de verlofsofficieren niet die beteekenis heeft als voor de beroepsofficieren en er zelfs zullen zijn, die het verkiezen na het eindigen van hun verplichten dienstdtijd den dienst te ver-

laten boven de kans om bevorderd te worden, zal de maatregel zeker niet op bezwaar van de zijde der verlofsofficieren stuiten.

Mijnheer de Voorzitter, de studie van den geachten inleider is zoo uitgebreid, dat, indien ik het geheel zou willen behandelen, ik vrees te veel van Uw welwillendheid te moeten vorderen. Ik zal het dan ook hierbij laten. Trouwens bij de verdere stellingen van den heer VAN SLOBBE zou ik kunnen volstaan met op te merken, dat ik het er volkomen mee eens ben. Er zijn slechts enkele, waar ik een opmerking over zou kunnen maken.

Vast staat, dat de heer VAN SLOBBE een zeer nuttig werk heeft verricht en het te hopen is, dat het Departement van Oorlog dit als richtsnoer zal nemen, waarbij de door mij aangegeven wijzigingen wellicht overweging zullen verdienen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil eindigen met U mijn dank te zeggen, dat U ook de verlofsofficieren in de gelegenheid hebt gesteld over het vraagstuk der promotie te spreken, al is het een onderwerp, dat in eerste instantie de belangen der beroepsofficieren raakt.

Ik heb gezegd.

Eerste-Luitenant D. H. G. BRETHOUWER.

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren,

Het is de eerste maal dat ik het voorrecht heb een plaats op het spreekgestoelte in te nemen en ik doe dit dus niet zonder eenigen schroom. Dat ik mij tenslotte toch voor het debat heb opgegeven, vindt zijn oorzaak in het feit, dat het vraagstuk der bevordering van officieren voor hen, die nog slechts aan het begin van hun loopbaan staan, meer dan gewone belangstelling moet hebben. Immers, de bevordering beslist over het wel en wee van hun loopbaan, dus tenslotte over wat er van het leven gemaakt zal worden.

Toen ik de, zoo rijkelijk op cijfergegevens steunende, studie van den geachten Inleider doorlas, betreurde ik het, dat ik voor dit belangrijke onderwerp betrekkelijk weinig tijd tot voorbereiding en verdere uitwerking kon beschik-

baar stellen. Ik heb het dan ook niet mogelijk geacht, naast mijn gewone werkzaamheden den tijd te vinden berekeningen te maken welke noodzakelijk het gevolg moeten zijn van de door mij naar voren te brengen denkbeelden.

Mijnheer de Voorzitter! Onder de gebreken van het tegenwoordig stelsel is naar mijne meening en vermoedelijk ook naar die van den Kapitein v. SLOBBE, de voornaamste: *De officier is te oud voor hij de hoofdofficiersrangen bereikt.* Doch niet alleen te oud voor het bereiken van den hoofdofficiersrang, neen, ook voor het bereiken van den *Kapiteinsrang*. Ik kom daar nog nader op terug. Dit gebrek heeft als gevolgen, dat *het leger te oud wordt* en daardoor het groote nadeel, dat men nog tot de zeer jongeren in ancienniteit blijft behooren op een leeftijd, waarop men hen als brave huisvaderen kan kenmerken, op een leeftijd, waarop in de burgermaatschappij de man in staat wordt gesteld de vermogens, die in hem sluimeren, ten volle te ontplooiën. En het heeft mede, door het groote verschil in leeftijd tusschen den kapitein of hoofdofficier eenerzijds en den jongen luitenant anderzijds het gevolg dat het enthousiasme o zoo dikwijls gedooft wordt. Dit laatste, Mijnheer de Voorzitter, acht ik van zeer groot belang: de luitenant leert te berusten en *oud* te doen, daarmede zich zelf en het *leger* ernstig te benadeelen. Daardoor komt het den jongen officier dikwijls voor in een ijskelder te zijn gekomen in plaats van bij een instelling waar ook door de omgeving warmte wordt afgestraald. Ik meen hier niet dat de jonge officier onvriendelijk zou worden bejegend, hetzij verre van daar, maar... hij leert, gelukkig lang niet altijd, zijn feu sacré te verliezen. Wanneer we dan ook een nieuw stelsel willen opbouwen, dan dient dit nieuwe stelsel op *grondige wijze* met de gebreken van het oude stelsel af te rekenen. En het spijt mij, het te moeten bekennen, ik heb dit in het behandelde onderwerp niet kunnen aantreffen.

De andere genoemde gebreken zijn evenzeer van ernstigen aard, doch ik zal mij beperken tot een opmerking over de toelichting van den Inleider bij het laatste, door hem genoemde bezwaar, dat de zeer bekwamen niet voldoende naar

voren worden gebracht. Wanneer de Kapitein v. SLOBBE zegt, dat gedurende de laatste jaren een aanzienlijke verbetering is ingetreden, dan kan ik niet met hem meegaan. Het bevorderen van b.v. No. 3 op de ranglijst gevolgd door de bevordering enkele maanden later van de nummers 1 en 2 kweekt bij den bevoordeelde een geest van „Neem het mij als het U belijft niet kwalijk!” en bij de tijdelijke gepasseerden: wrevel. Dit onderwerp is in den breede besproken bij de verschillende officieren-vereenigingen en daar was men zeer zeker niet ingenomen met deze verbetering.

Ik ben dan ook van meening, dat bij het spreken over betrekkelijk jonge krachten op deze wijze verkregen, het woord betrekkelijk maar zeer betrekkelijke waarde heeft.

Als oorzaken van de *langzame* promotie en dus geraken tot het hoofdgebrek van het tegenwoordig stelsel: te oud voor den rang, zijn er door den Inleider feitelijk twee aangegeven. Doch de hoofdoorzaak wordt hier mijns inziens niet genoemd. Deze is naar mijne meening gelegen in, de over alle jaren *onvoldoend gevoteerde gelden*. De kosten voor het officierskorps zijn altijd laag gehouden en het is duidelijk, dat daarmee wordt verkregen een zuinige organisatie, waaraan feitelijk de belangen van de officieren (en onderofficieren) worden opgeofferd.

Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen hier niet blijven buiten het kostenvraagstuk, want dáár draait de zaak feitelijk om.

Een goed, vooral jong officierscorps kost geld en nog eens geld. Natuurlijk zal geen Uwer zich dit minder bewust zijn dan ik, doch ik meende goed te doen dit duidelijk naar voren te brengen. Hieruit volgt toch logisch, dat, wanneer bij een zelfde legersterkte, een ander stelsel wordt opgebouwd, waarbij de totaal uitgaven voor den Staat practisch dezelfde blijven, nimmer een oplossing kan worden verkregen, die *grondig afrekenet met de bezwaren van het oude*.

Ik kom nu tot de bespreking van den idealen toestand, die moet voldoen aan deze twee voorwaarden: men moet de bevordering geheel in de hand hebben en overigens aan verschillende eischen tegemoet komen.

Onder opmerking dat men de bevordering vrijwel geheel in de hand heeft, wanneer er maar geld genoeg beschikbaar is, zij medegedeeld, dat ik bij het lezen van den 1sten eisch diep teleurgesteld werd. Hoe nu? Is het criterium van een ideaal-toestand: „dat de kapiteinsrang na niet te langen tijd in den luitenant-rang te hebben doorgebracht, moet worden bereikt” en dat „een diensttijd van 14 à 15 jaar als luitenant als een *maximum* moet worden beschouwd?” Naar mijne meening zeer zeker niet. Een ideaal-toestand is deze: de luitenant wordt kapitein na een *diensttijd* welke hem daartoe de geschiktheid heeft gegeven en op een *leeftijd* welke voldoende waarborgen geeft voor meer bezonken denkbeelden, karaktervastheid, gezond oordeel en het vermogen aan het hoofd te staan van een groote groep menschen. Dan valt er over te praten, wanneer dit bereikt is, ik geloof dat dit het geval kan zijn, na b.v. 10 jaren dienst als officier, dus op een leeftijd van ± 30 jaar.

Het moge dan zonder meer finantieel niet bereikbaar zijn, daarvoor is het ook een ideaal-toestand, doch evenzeer omdat het een ideaal is, dient er naar gestreefd. Een verandering van een diensttijd van $17\frac{1}{2}$ jaar in 15 jaar geeft eenige verbetering, doch het lijkt mij een zeer matige. Ik heb de overtuiging, dat wij, officieren, dikwijls in onze wenschen veel te bescheiden zijn. Eenerzijds een eigenschap die fraai aandoet, anderzijds bevordert het zeer zeker niet werkelijke verbetering van den bevorderingstoestand. En zooals reeds duidelijk gezegd is: het is een *legerbelang*, dat de toestand grondig verandert, een belang, veel grooter dan het persoonlijk voordeel van de betrokkenen.

Mijnheer de Voorzitter! In de lezing van den Lt. Kol. Donk is het woord armoede genoemd, en inderdaad, we behoeven ons geen rad voor de oogen te draaien, is het juist. De organisatie van het leger is zuinig, de weermiddelen laten nog zeer veel te wenschen over. En het spijt mij het te moeten zeggen: *voor een deel* zijn daar de officieren de schuld van. Niet alleen aan de officieren van vandaag, aan hen van jaren terug heeft het voor een belangrijk deel gelegen in de voortdurend veel te bescheiden eischen, die door

hen aan de financiële verzorging van het leger en... henzelf werden gesteld. Er heerscht een geest van: „Dat moet ge niet vragen, dat krijgt ge toch niet” en het is mijn diepgaande overtuiging, dat we op die manier het leger eer *achteruit* dan vooruit brengen. Armoede heerscht overal: in het geheele land zijn de kazernes die aan eenigszins royale eischen voldoen, met een lantaarntje te zoeken, officieren zitten op bureaux, welke dikwijls elke beschrijving tartten; het leger is armoedig met artillerie toegerust, en de levensvoorwaarden van het personeel staan verre beneden die van hen in gelijkwaardige betrekkingen in de burgermaatschappij.

Hier hielpen geen kleine middelen meer!. Het mes dient er diep, zeer diep in gezet. Alvorens aan te geven, in welke richting dat scherpe mes moet snijden, wil ik eerst nog even den 2den eisch van den idealen toestand bespreken. „*De majoorrang moet worden bereikt op een leeftijd, dat het meereendel der officieren voor den dienst als commandant eener compagnie minder bruikbaar wordt en dat er nog voldoende dienstjaren overblijven om in de hoofdofficiers-rangen voldoende stabiliteit te verkrijgen.*”

Met het laatste gedcelte stem ik volkomen in, doch met het eerste kan ik in geen een deele meegaan.

Mijnheer de Voorzitter! Ik noem dit een *negatieve eisch*. Dat is het beeld van den kapitein die niet voldoende meer mee kan, dus, voor zijne functie, van den ouden man. En dat beeld is weinig aanlokkelijk. Ik stel als eisch den *ideaal*-toestand: de hoogste rang moet kunnen worden bereikt op een leeftijd waarop de man tot zijn hoogste kunnen in staat is, dat is dus op den leeftijd van 35—45 jaar. De eischen van tijd die gesteld moeten worden voor het behalen der geschiktheid voor de verschillende rangen werken dat tegen en ik ben dus gedwongen om mijn wenschen te matigen doch *in die richting* dient te worden gewerkt, daarbij voluit erkennende dat de ideaal-toestand niet kan worden bereikt.

Ik acht het dan ook een zeer normale eisch dat de kapitein na 6 jaren dienst als zoodanig majoor kan worden, gemiddeld is hij dan 38 jaar. Dan is hij volledig in staat de

meest inspannende compagnies-oefening van begin tot einde mede te maken en derhalve zodoende *daadwerkelijk* den pas aangestelden kapitein te helpen en te leiden. Ik kan dan ook niet instemmen met het 3e punt dat de majoorsrang bereikbaar moet zijn voor het overgroot deel der beroeps-officieren. Neen, Mijnheer de Voorzitter, het leger moet niet zijn een philanthropische instelling. De burgermaatschappij is dat evenmin. Daar hebben we het beeld dat alleen de meest geschikte slaagt in den strijd om het bestaan en ik zie niet in waarom dat in het leger anders zou moeten zijn.

„De beroepsofficier moet voldoende uitzichten hebben”, zegt de Inleider, neen, naar mijne meening moeten die vooruitzichten niet zijn *voldoende*, dat is dus om het leven er bij te kunnen houden, doch *goed* in de volste beteekenis van het woord.

U zult mij thans toevoegen: „Dat is allemaal heel mooi, maar waar haalt ge het geld vandaan?”

Alvorens deze vraag te beantwoorden wilde ik eerst nog enkele details bespreken teneinde het zwaartepunt van mijn betoog naar het einde te kunnen verplaatsen.

Het zal U duidelijk zijn, Mijnheer de Voorzitter, dat ik in het door mij geschilderde stelsel geen puzzles heb van leeftijdsgrenzen of voorbevordering. Doch los van dit stelsel bezien, komt het mij voor dat het vervangen van de leeftijdsgrenzen door eischen voor fysieke geschiktheid gevaarlijk is.

Temeer daar het wel niet de bedoeling zal zijn, de personen in kwestie een soort militair vaardigheidsdiploma te laten behalen en derhalve het voldoen aan deze eischen zeer afhankelijk wordt gesteld van het inzicht van den betrokken chef. Dit bevordert dan een minder zekere rechtstoestand.

De voorbevordering verheugt zich in den laatsten tijd bijzonder in de algemeene belangstelling.

De vraag rijst of dit onderwerp thans in den breede hier ter sprake moet worden gebracht, nu zoo juist daaromtrent regelen in de legerorders zijn vastgesteld, regelen die de inzichten van den geachten Inleider reeds hebben achterhaald. Ik acht dit niet op mijn weg te liggen; doch één

vraag wil ik hierbij aan den Kapitein VAN SLOBBE stellen: „Waarom *moet* (volgens Inleider) het aantal officieren, die geacht worden uit te munten boven het gros hunner collega's en die *niet* de H. K. S. hebben gevolgd voor de voorbevordering beperkt blijven? De legerorder gaat hier verder dan de Inleider; ook zij die rechtskundige of hooger technische studieën met goed gevolg zullen maken, komen in aanmerking voor voorbevordering.

Mischien dat de Kapitein VAN SLOBBE accoord kan gaan met de wijziging van het woord „moet” in „zal” in de zinsnede „Het aantal dezer laatsten moet zeer beperkt blijven” en wel omdat de in aanmerking komenden slechts weinig in getal zijn. Thans de beantwoording van de vraag: „Waar haalt ge het geld vandaan?”

Mijnheer de Voorzitter! Wanneer ik het voorrecht heb een villa te bewonen, doch ik kom daarbij tot de ontdekking dat het dak dreigt in te vallen, de groote tuin verwaarloosd is en mijne kinderen onvoldoende slaapsteden hebben en als ik dan eindelijk tot het diepgaand besef kom dat mijn talrijk personeel onder zeer ongunstige levensvoorwaarden zijn dagen slijt en ik vraag dan aan iemand: „Wat moet ik nu doen?”; dan zal die zeker iemand mij ongetwijfeld antwoorden: „M'n waarde, gij moet U verminderen, indien ge voor alles *dezelfde* gelden beschikbaar hebt dan kunt ge, als gij de zaak op kleinere voet inricht, zoo royaal zijn als ge wilt”.

Wat hier voor het huishouden geldt, *moet* ook gelden voor het leger. In de eerste plaats zij door de Regeering en volksvertegenwoordiging vastgesteld hoeveel geld men voor de defensie wil besteden. Ik cijfer geenszins den voortdurend overal doorkomenden eisch van bezuiniging weg, maar in een land waar men per jaar voor \pm 300 millioen gulden aan tabak en alcoholica besteedt kan een flinke som voor de defensie worden uitgetrokken. Als men het dan eens is over die som en een hulpmiddel hiertoe is b.v. vergelijking in verhouding met het buitenland, dan dient een nieuw leger opgebouwd, zoo groot of zoo klein dat, wat aanwezig is, goed is, en dat het personeel onder de omstandigheden aanwezig kan zijn zooals die door mij zijn geschetst. In verband met

de snelle bevordering is het verlaten van het leger door velen op jonge leeftijd noodig en het is ook hier weer *regeeringszaak*, niet een moeite doen door het D. v. O., te zorgen dat zij, die het leger verlaten, goede vooruitzichten voor hun verdere leven blijven behouden, b.v. door een capitulantstelsel.

Men zal mij toeroepen: „Bij een kleiner leger dan het tegenwoordige boeten we te veel aan onze sterkte in en dan is onze landsverdediging niet verzekerd”.

Mijnheer de Voorzitter!

De paraatheid van het leger hangt ten nauwste samen met den gemiddelden leeftijd van den officier en met de uitrusting tot in de details. Aan de paraatheid van een arm, oud leger moet worden getwijfeld en dan heb ik liever een kleiner leger, maar dan ook goed. Goed over alle lijnen, goed ook in de verzorging van het personeel.

Mijnheer de Voorzitter- Ik heb thans de kern van mijn betoog achter den rug en feitelijk zou ik het hierbij kunnen laten. Doch nu ik toch bezig ben meende ik enkele punten nog naar voren te moeten brengen.

Onafhankelijk van het feit of men een stelsel gaat bouwen, naar de lijnen zooals ik die geschetst heb of niet, ben ik van meening dat een gunstige bevordering ten zeerste in de hand wordt gewerkt, wanneer de luitenant-kolonel eene functie inneemt naast den kolonel, niet zooals de Inleider aangeeft (blz. 371) in de plaats van een der majoors, doch boven het gewone aantal majoors.

Dan wordt de mogelijkheid geschapen den luitenant-kolonel een cursus van hoogere tactische vorming te doen volgen en voorts heeft hij de gelegenheid doorkneed te geraken in het kolonels-regimentscommando. Met de uiting van den Kapitein VAN SLOBBE dat deze wensch wel tot de vrome blijft behooren komen we er niet. Als de opperste leiding ervan overtuigd kan worden dat dit een legerbelang is (en dat doen we *zeker niet* door deze wensch naar het rijk der fabelen te verwijzen) dan zie ik niet in waarom de vervulling zou achter blijven. Het legerbelang is toch een *landsbelang*.

Maar er wordt veel te veel toegegeven aan de zoogenaamde eischen van bezuiniging, men laat zich voortstuwen door het drijven van ontwapenaars en legercraftakelaars. En ik vraag me wederom af: „Wordt daar door ons, officieren, genoeg tegen gepropageerd?” In dezen tijd van reclame en propaganda van de legerbezuinigers kan het pleit alleen gewonnen worden door het krachtig naar voren brengen van onze wenschen inzake het leger en feitelijk met hetzelfde middel: reclame! Laat niemand zeggen dat ik hier praat voor eigen positie; zeker, deze is er mede gebaat, doch bovenal: *legerbelang*. En als U, vermoedelijk niet aanwezige bezuinigers en ontwapenaars, mij niet gelooft, dan zij vermeld dat ik, ondanks alle genoemde minder gunstige voorwaarden waaronder het officierscorps lijdt, nog zooveel liefde voor mijn vak gevoel dat ik een richting koos waardoor een groot deel van mijn bevorderingskansen zijn te niet gedaan.

Het is ten slotte de liefde voor ons beroep die ons, officieren, het mogelijk maakt zonder versagen te blijven door-dienen. Maar het is ook de liefde voor het beroep die ons uit den schuilhoek van bescheidenheid moet halen teneinde voor het belang van het leger in de bres te springen.

Mijnheer de Voorzitter! Veel heb ik onbesproken moeten laten en ik ben mij dan ook goed bewust dat ik niet volledig ben geweest. Maar waar het mij om te doen was: ik heb getracht enkele groote lijnen aan te geven waarop een *nieuw stelsel, dat grondig afrekenet met de bezwaren van het oude*, zou moeten worden opgebouwd.

Ik hoop dat ik daarin ben geslaagd. Ik heb gezegd.

Kapitein J. A. J. M. SCHOTMAN. Mijnheer de Voorzitter. Ik wil beginnen met een woord van hulde voor den Heer VAN SLOBBE naar aanleiding van diens voordracht, welke door haar groot feiten- en cijfermateriaal en haar rijkdom aan argumenten, het een ieder, die belang stelt in het vraagstuk der bevordering, gemakkelijk gemaakt heeft zich daarin te oriënteren. Gaarna wil ik gebruik maken van de mij geboden gelegenheid, om naar aanleiding van de voordracht

van den Kapitein VAN SLOBBE enkele punten, waarmede ik niet kan instemmen, naar voren te brengen.

De geachte Inleider heeft aangetoond hoe thans het verloop der bevordering van het officierskorps is, hoe de oorlogsencadreering is en hoe de bevordering en encadreering in de toekomst zich zou kunnen ontwikkelen, bij toepassing van verschillende door hem belichte systemen.

De Kapitein VAN SLOBBE is daarbij uitgegaan van de vredesorganisatie en heeft de oorlogsorganisatie, door verschillende hulpmiddelen, zich doen aanpassen aan de vredesorganisatie, voor wat betreft de officiersencadreering.

Dit nu acht ik een principieele fout.

De gemobiliseerde Nederlandsche weermacht is het orgaan, dat in al zijn geledingen als het ware ideaal verzorgd moet zijn. De organisatie van dat leger als gevolg van de dienstplichtwet, is in het algemeen vastgesteld. De encadreering zoowel aan officieren, onderofficieren en dienstplichtigen, de bewapening, uitrusting, enz., het moet alles reeds nu gereed zijn.

Het vredesleger is het instituut, de school, waarin een-deels de mobilisatie-gereedheid wordt voorbereid en verzorgd, anderdeels de opleiding en oefening van allen die deel uitmaken van het gemobiliseerde leger, plaats heeft.

Het beeld, dat het gemobiliseerde leger vertoont is dus geheel afwijkend van het vredesbeeld van dat leger.

Niet dus de vredesencadreering, maar de oorlogsencadreering moet uitgangspunt zijn bij het bespreken van het bevorderingsvraagstuk der officieren. Onze dienstplichtige jongelingschap heeft er recht op dat zij zullen worden aangevoerd door voor hun taak ten volle berekende officieren in de verschillende rangen en niet door de toevallig aanwezig zijnde oudsten in ancienniteit.

Maar ook de officieren — beroeps- zoowel als verlofs-officieren — hebben bij gebleken geschiktheid, zool als wettelijk, dan toch een moreel recht om in het gemobiliseerde leger de open plaatsen te bezetten en den rang te bekleeden waarvoor zij geschikt zijn.

Om dus een stelsel op te bouwen, moet men niet, zooals

de geachte inleider op blz. 340 betoogt, in de eerste plaats vaststellen de jaarlijksche aanvulling der beroepsofficieren, maar de jaarlijksche aanvulling van officieren.

En hoe zou, in het stelsel, dat de Kapitein VAN SLOBBE zich denkt, uitgaande van de vredesorganisatie, in de toekomst verder gebouwd kunnen worden? Stel dat de vredesorganisatie nog verder zou worden ingekrompen. Immers reeds tusschen het tijdstip waarop de heer VAN SLOBBE zijn voordracht uitwerkte en nu hebben wij, of zullen wij, vermoedelijk zeer spoedig, weer groote wijzigingen in de vredesorganisatie zien tot stand komen. Wel zal thans het aantal officieren bij de infanterie niet veranderen, maar toch wel hun functie. Daardoor valt ook reeds nu het betoog van den Kapitein VAN SLOBBE op blz. 431 vermeld, dat geen veranderingen gebracht mogen worden tusschen de aantallen der verschillende soorten instructeurs en regelaars als de verhouding tusschen deze goed is. En nog meer onhoudbaar is dit betoog, als de geachte inleider zelf er geen bezwaar tegen heeft een aantal luitenants te vervangen door hogere onderofficieren.

Ik zou dus uit willen gaan bij het opbouwen van een stelsel, van de benodigde aantallen officieren in het gemobiliseerde leger.

Bij de infanterie dus 249 hoofdofficieren, 804 kapiteins, en 3118 luitenants, zooals de Kapitein VAN SLOBBE die aantallen geeft en waarbij ik aanneem, dat daarbij rekening gehouden is met de benodigde aantallen voor de depots en de aanvullingsreserve, want wij moeten qua officieren (en onderofficieren) *vóór* zijn, gelet op de verschillende tijden benodigd voor de opleiding ($5\frac{1}{2}$ —9—12 maanden).

De luitenants worden na 14 jaar kapitein voor zoover er vacatures zijn en zij geschikt zijn, d. i. op het tijdstip, dat hun lichting naar de aanvullingsreserve overgaat.

Na 24 jaar worden uit de geschikte kapiteins de noodige hoofdofficieren gehaald. De overige kapiteins en luitenants dezer jaarklassen worden ontslagen of gaan naar de aanvullingsreserve. Voor de majoors, die dan als Hoofdofficier vrijwillig verder blijven, dienen behoorlijke voorwaarden te worden vastgesteld.

Vasthoudende aan de bovengenoemde aantallen, blz. 328 van de voordracht van den geachten inleider, zou ik moeten hebben een jaarklasse van 171 luitenants en uit elk der jaarklassen 16 t/m. 24 90 kapiteins. Dan heb ik aan het eind van 24 jaarklassen 810 kapiteins en 3123 luitenants.

Onder de aantallen eener jaarklasse moeten begrepen zijn de beroepsofficieren die in dat zelfde jaar voor aanvulling noodig zijn, en afzonderlijk verder worden opgeleid. Het aantal van deze beroepsofficieren moet worden vastgesteld in verband met de behoeften van de vredesorganisatie.

Wordt de oorlogsorganisatie of de vredesorganisatie gewijzigd, dan moet ook automatisch de jaarlijkse aanvulling gewijzigd worden.

Dat is het zuivere beeld van het stelsel, dat even als elk ander stelsel, eerst volledig kan werken, als het geheel is doorgevoerd.

Bij dit stelsel is de oorlogsorganisatie verzorgd, zijn zowel de beroeps- als de reserve-officieren na resp. 15 en 24 jaar kapitein en majoor, en gaat de promotie van de beroeps- en verlofsofficieren hand aan hand, waarbij ik de beroepsofficieren van elke jaarklasse zou willen laten voorgaan bij hun reserve-collega's van dezelfde jaarklasse op grond van hun meerdere vakkennis en routine.

Voor den overgangstoestand zullen ook in dit stelsel bijzondere overgangsmaatregelen noodig zijn evenals in elk ander stelsel om de grillige verschillen tussehen de promotie's der officieren, zooals die zich thans vertoonen, geleidelijk doch spoedig, door noodmaatregelen te doen verdwijnen.

De Kapitein VAN SLOBBE houdt, naar mijne meening bij het nemen van overgangsmaatregelen te veel vast aan de rangen en functies van de vredesorganisatie. De inleider is van meening, dat het aanzien van den kapiteins- en majoorsrang in zal boeten. Dat geloof ik niet; het leger heeft voor zijn vredesfunctie officieren noodig, officieren van verschillenden rang en in verschillenden werkkring; en evenals wij officieren thans weten dat de majoor tegenwoordig niet meer een bataljon commandeert, doch een andere functie bekleedt, evengoed is die gedachte ook naar buiten, in de burgermaatschappij, doorgedrongen.

Maar ik zou den geachten inleider willen vragen, vreest hij hetzelfde niet in het door hem ontwikkelde systeem, waarbij een aantal luitenants vervangen wordt door onder-officieren? Of wanneer men tijdens de herhalingsoefeningen een betrekkelijk groot aantal bataljons gecommandeerd ziet worden door kapiteins, zij het dan met een onderscheidings-teeken?

Om te komen tot een behoorlijk stelsel, zooals de Kapitein VAN SLOBBE zich dat denkt, gebaseerd op de vredesorganisatie, heeft de inleider noodig een eenvoudig capitulantenstelsel, naast een gunstige verhouding tusschen de verschillende rangen van de vredesorganisatie. Of een capitulantenstelsel kan worden ingevoerd, is hier niet vast te stellen, zegt de inleider op blz. 344. Waar invoering van een capitulantenstelsel in het systeem van den Kapitein VAN SLOBBE slechts wordt overwogen en niet verder uitgewerkt, kan ik volstaan met als mijn meening weer te geven, dat een capitulantenstelsel door mij niet in het belang van het leger en het officierskorps geacht wordt. Want een ieder die met ernst een levenstaak kiest en zoekt, gaat recht op het doel af en tracht niet langs een onzekeren omweg dat doel te bereiken. Men wordt van huis uit geen officier om een burgerbetrekking te verkrijgen, evenmin als men eerst een burgerbetrekking aanvaardt om officier te worden.

En voor wat betreft het gunstiger maken van de verhoudingen tusschen de aantallen plaatsen in de vredesorganisatie voor de verschillende rangen beschikbaar, merk ik op, dat de inleider toch weer iets los laat van de verhouding tusschen de verschillende rangen en hij de nadeelige gevolgen daarvan voor de opleiding der militie niet onoverkomenlijk acht. (blz. 341).

Zooals gezegd, ben ik het met den geachten inleider eens, dat door noodmaatregelen in den overgangstoestand getracht moet worden om het nieuwe stelsel zoo spoedig mogelijk te doen doorwerken. Het verlaten van den dienst door actieve kapiteins en oudere luitenants zal wel een vrome wensch blijven. Wanneer wij althans den Minister van Oorlog bij de behandeling van de Oorlogsbegrooting voor het jaar 1927 in

de Tweede Kamer op een vraag van den heer TILANUS „om de officieren op non-activiteit zoo spoedig mogelijk aan een betrekking te helpen”, hooren antwoorden: „dat het verschaffen van betrekkingen aan officieren op non-activiteit een moeilijke kwestie is” dan zal deze wijze van dienstverlaten wel niet veel succes hebben.

De vroegere bepalingen in de Pensioenwet, die het mogelijk maakten, dat officieren na 20 dienstjaren, met gedeeltelijk pensioen en reserveplicht konden overgaan in andere overheidsbetrekkingen met behoud van dat pensioen, zou weder moeten worden ingevoerd; die nu vervallen regeling zou aan den wensch van den inleider tegemoet kunnen komen.

Met den inleider ben ik het eens, dat het noodig zal zijn de vredesorganisatie soepel te maken.

De door den Kapitein VAN SLOBBE aangegeven weg n.l. het invoeren van dubbelrang, kan daaraan zeker bevorderlijk zijn.

Reserve-officieren, in den overgangstoestand zich voor eenige jaren te doen verbinden, kan naar mijn meening niet in het belang van het vredesleger zijn.

Wie toch, die zich bekwaamt voor een levenspositie, zal zich gedurende enkele jaren in een geheel andere richting gaan begeven? Ik vraag mij af, zou een ernstig jongmensch dat doen en, als hij er toe besluit, zich met volle toewijding geven?

Met den inleider ben ik van meening, dat buitengewone bevordering bij keuze niet kan worden gemist. Het is het recht, zelfs de plicht van den Minister van Oorlog, om de besten der besten op de hoogste en belangrijkste plaatsen te brengen. Niet eens ben ik het echter met den Kapitein VAN SLOBBE waar deze zegt dat buitengewone bevordering bij keuze moet worden geregeld, om zij het ook schijnbare willekeur uit te sluiten. Door deze bevordering te regelen krijgt men niet wat er mede wordt beoogd. Wanneer er een van de hogere commando's of funeties in het leger moet worden aangevuld, moet daarvoor worden genomen hij, die naar het inzicht en het gevoelen van den Minister van Oorlog, of welke andere autoriteit ook, de beste is. En gesteld, de

keuze loopt over 2 personen, A wordt gekozen, B niet, dan heeft B geen enkel recht om bij een latere vacature in aanmerking te komen, want het is goed denkbaar dat intusschen een derde, C, naar voren gekomen is, die weer beter is dan B. Niet B, maar C is dan de uitverkorene.

Waar de inleider op vrij groote schaal uitstekende krachten naar voren wil brengen door buitengewone bevordering bij keuze en door vóórbevordering, vrees ik, in tegenstelling met den inleider, dat hij niet bereikt, wat hij wenscht, n.l. stabiliteit in de hoogste rangen. Trouwens zelf faalt het stelsel van den inleider al in den rang van luitenant-kolonel, hoewel hij het Regimentscommando, op blz. 338 en 370, terecht hoog aanslaat.

Ook mag de inleider er niet op rekenen, dat Majoors, die gepasseerd worden voor den rang van Luitenant-Kolonel, vrijwillig zullen weg gaan. Immers zij kunnen niet weg, voor zij 40 dienstjaren hebben.

Ook de z.g. vóórbevordering kan ik niet bewonderen. Ik vind het uitstekend, dat zij die uitmunten boven anderen naar voren komen. Dat geschiedt in de geheele maatschappij. Maar het is ook daar niet geregeld. Als men een uitmuntende kracht noodig heeft, zoekt men de beste kracht en brengt die op de juiste plaats. Waarom zouden wij dat in het leger ook niet doen? Als ik 3 goede krachten noodig heb zoek ik er drie, maar als ik er maar één noodig heb, breng ik er geen drie naar voren.

Als men in een groot bedrijf een technisch directeur noodig heeft en men heeft de keuze uit een paar uitmuntende ingenieurs, die elkander weinig of niets ontlopen in geschiktheid, en die reeds aan het bedrijf verbonden zijn, zal men na nauwkeurige overweging de keus op een dezer laten vallen. Maar dan benoemt men de niet gekozenen ook niet tot directeur.

Wil men direct voordeelen verbinden aan het volgen van de H. K. S. uitstekend, stel dan hen die de H. K. S. willen volgen volledig schadeloos. Ook in de burgerbetrekkingen bekwaamt men zich om de kans te hebben, bijzonder vooruit te komen, maar geenszins met het recht daarop.

En als het idee van den Kapitein VAN SLOBBE, die geen

bezwaren heeft tegen reorganisatie van de krijgsschool, in vervulling komt, krijgen wij tevens een ruime reserve aan stafofficieren en een groot aantal officieren, waaruit getrokken kunnen worden zij, die de hoogste functies moeten bekleeden.

Vóórbevordering is misschien goed toe te passen in grotere verbanden, in groote legers; in onze kleine verbanden, waar men elkaar bijna allen kent, *kan* zij niet goed werken.

En even goed als de enkele officieren, die zonder bij den Generalen Staf te zijn geplaatst en zeer uitmunten, in het leger algemeen bekend zijn, evenzeer weet het leger wel welke officieren, die wèl bij den Generalen Staf zijn geplaatst bijzonder uitmunten.

Als het officierskorps van een plaats gehad hebbende bevordering bij keuze zegt, „dat is geheel verdiend”, dan kunt U er op aan, dat die keuze bevordering verdiend is geweest en omgekeerd.

Resumeerende zou ik dus

punt *d.* van stelling 2 willen lezen:

„In de oorlogsencadreering moet worden voorzien, waarbij tevens de belangen der vredesorganisatie dienen te worden verzorgd, zonder daarbij echter de belangen der oorlogsorganisatie te belemmeren”.

stelling 4 te lezen:

„Het stelsel wordt verkregen:

a. door de aanvulling der officierskorpsen regelmatig te doen geschieden;

b. de bevordering der verlofsofficieren in normale omstandigheden, die der beroepsofficieren te doen volgen:

c. de vredesorganisatie zich te doen aanpassen aan de oorlogsorganisatie;

d. om zoo spoedig mogelijk tot een normale bevordering te geraken, is het gewenscht, indien noodig, beroepsofficieren die den actieven dienst willen verlaten, faciliteiten te verlenen.”

stelling 8 te lezen:

„Buitengewone bevordering bij keuze dient in het belang

van het leger te blijven bestaan en moet niet worden gebonden aan bepaalde voorschriften.

Ik heb gezegd.

Kapitein VAN SLOBBE. M. d. V. Luitenant-Kolonel VAN ERMEL SCHERER noemt „het voorzien in de oorlogsorganisatie” den voornaamsten grondslag voor een stelsel van bevordering. Ik heb de aanvulling der oorlogsorganisatie ingedeeld bij de hoofdeischen van een stelsel. Bij de door mij aangegeven regeling wordt zoowel in de toekomst als in den overgangstijd in de oorlogscadreering voorzien.

Met de uitspraak van den geachten debater, dat de vredesorganisatie geen eischen mag stellen, ga ik niet accoord. Ik kom hierop terug. Bij de beantwoording van den laatsten debater zal ik tevens enkele opmerkingen van andere debaters behandelen.

Om aan te toonen, dat de selectie tot reserve-kapitein streng moet zijn, heeft Overste VAN ERMEL SCHERER aangegeven, welke eischen aan een kapitein moeten worden gesteld. Dit onderwerp behoort meer thuis bij eene bespreking der verdere vorming en der beoordeeling van verlofsofficieren. Ik deel het standpunt van den debater betreffende de strengheid der selectie.

Ik gaf aan, dat de reserve-luitenant-kolonels meereendeels moeten worden geleverd door gewezen beroepsofficieren. Kan dit niet, zooals de debater meent, dan zal de voortgezette opleiding van den reserve-majoor wel zeer goed verzorgd mogen worden.

Om een voldoende aantal reserve-hoofdofficieren te verkrijgen, wenscht Overste v. E. S. bevordering tot majoor na 20 dienstjaren als officier. Hij wil dan den reserve-hoofdofficier nog 10 jaar als zoodanig doen dienen.

In mijn gedachtengang dienen de verlofsofficieren voor het grootste gedeelte van den tijd vrijwillig in de hoofdofficiersrangen, daartoe door eene behoorlijke toelage aangemoedigd. Zij zullen zich toch reeds voor hunne vorming tot hoofdofficier vrijwillig beschikbaar moeten stellen. Er is dan geen bezwaar tegen, hen ook nog te houden na hun 50e jaar.

Eene bevordering tot kapitein na 12, tot majoor na 20 officiers-dienstjaren acht ik, ofschoon om verschillende redenen gunstig, niet te verkrijgen.

In de eerste plaats zou een dergelijk systeem oneconomisch zijn, daar men dan het aantal luitenants uit een kleiner aantal jaarklassen zou moeten betrekken en dus de jaarklassen grooter zou moeten maken.

Laat men een deel der verlofsofficieren doordienen terwijl jaarklasse-genooten reeds hoofdofficier zijn, laat men hen dus 30 jaar in den luitenantsrang, dan zijn zij te oud om bij mobilisatie als sectiecommandant op te treden. Bij de door mij aangegeven regeling zijn alle verlofsofficieren — niet gewezen beroepsofficieren — op hun 45e jaar ontslagen van hunne verplichtingen. Overste v. E. S. kan in zijn systeem de verlofsofficieren wel op hun 45e jaar loslaten, maar dan moet hij de verlofshoofdofficiëren toch vrijwillig doen doordienen. Bovendien zal de ambitie der gepasseerde verlofskapiteins niet zoo groot zijn, hetgeen te meer van belang is, omdat de voor kapitein gepasseerde verlofsluitenants over het algemeen ook niet van ijver zullen blaken.

Mijn voornaamste bezwaar tegen de aangegeven snelle promotie is de ontwrichting der vredesorganisatie, die er het gevolg van is.

De geachte debater meent, dat een commandant van een oefeningseenheid bij de artillerie wel hoofdofficier kan zijn, omdat hij de vorming eener afdeeling voorbereidt. In dien gedachtengang zou men de commandanten der oefeningseenheden bij de infanterie, indien de plannen van den M. v. O. tot uitvoering komen, luitenant-kolonel kunnen maken, daar zij ieder personeel voor drie bataljons opleiden.

Het systeem van den debater om bij elk regiment drie oefeneenheden in te deelen, waarvan de commandanten tevens de mobilisatie van twee bataljons voorbereiden, is zeer aantrekkelijk. Ik verklaar me hiervan gaarne een voorstander.

Ik deel echter niet zijne meening, waar hij deze oefeneenheden door een hoofdofficier wil doen commandeeren en onder dien majoor een kapitein wil indeelen. Men krijgt zoo te veel regelaars en de taak van den

kapitein zou al van bijzonder weinig beteekenis zijn.

Het voordeel, dat Overste v. E. S. in zijn systeem ziet, dat de majoor zijn eigen oorlogsbataljon vormt met daarbij ingedeeld kader, zal m.i. slechts in beperkte mate worden verkregen.

De oefeneenheden krijgen, zoolang de vooroefeningen blijven gehandhaafd, dikwijls betrekkelijk weinig menschen ter opleiding. Het commando over zulk een eenheid is geen functie voor een hoofdofficier.

Daar de verjonging van den troepenofficier, de stabiliteit in de hooge rangen en de aanvulling der oorlogsenca-dreering op eene andere wijze kunnen worden verzekerd, sta ik tegenover het stelsel van den geachten debater afwijzend.

Overste v. E. S. wil gepasseerde beroepsofficieren met vervroegd pensioen zenden.

Aan de eene zijde zou deze maatregel ongetwijfeld nut afwerpen, aan de andere zijde zouden de vooruitzichten van den doorsnee-beroepsofficier, die kans loopt als kapitein aan den dijk te worden gezet, zoodanig verminderen, dat de animo, om officier te worden, niet groot meer zou zijn.

De debater vreest, dat invoering van dubbelrang zal leiden tot het vastroesten op bureaustoelen.

Ongetwijfeld zullen daardoor verschillende oudere kapiteins langer in hun betrekking blijven gehandhaafd. Op den duur leidt het systeem tot het aanwijzen van ouderen voor betrekkingen, waaraan een dubbelrang is verbonden. De jongere kapiteins zullen in den troep blijven, hetgeen als een groot voordeel moet worden beschouwd. De dubbelrang is slechts in den overgangstoestand benodigd.

De reservekapitein WEBER meent, dat ik een voorstander ben van eene periodieke bevordering, die zooveel mogelijk tegemoet komt aan de eischen der oorlogsorganisatie.

Van de periodieke bevordering, waaronder men gewoonlijk verstaat het na een bepaald aantal jaren automatisch bevordering maken, wil ik niets weten, zooals uit mijn voordracht wel zal zijn gebleken. Ik wil de bevordering door andere middelen (betere verhouding tusschen de aantallen

officiëren in de verschillende rangen, capitulantenstelsel, aanmoediging dienstverlating enz.), zoodanig doen geschieden, dat zij vrijwel uit haar zelf periodiek wordt.

De geachte debater wil als ideaal een snellere bevordering tot kapitein (majoor) dan ik aangaf. Hij wenscht de ook door Overste v. E. S. aangegeven snelheid. Mijn antwoord aan laatstgenoemden debater geldt ook voor den heer WEBER. Ik wil hieraan toevoegen, dat ik, sprekend van een ideaal stelsel, de verschillende eischen, daarvoor te stellen, in onderling verband heb beschouwd. Indien de andere eischen daardoor niet in het gedrang kwamen, zou ik ook eene snellere bevordering wenschen.

De heer WEBER meent, dat de door hem voorgestelde promotiesnelheid goed zou passen in het stelsel DONK. Dat is mogelijk, maar dat stelsel hebben we gelukkig niet. In een Zwitsersch stelsel zou het voorstel WEBER misschien nog beter passen.

Om den officier na 20 dienstjaren te kunnen bevorderen tot majoor, meent de debater, dat slechts drie jaarklassen meer, dan ik aangaf behoeven te worden bevorderd. Hier is een vergissing in het spel. Voor het definitieve stelsel vroeg ik eene bevordering tot majoor na 23 jaar.

In den overgangstoestand meende ik dat we met eene bevordering tot majoor na 25 jaar genoeg moesten nemen. De heer W. wil dus 5 jaarklassen meer dan ik bevorderen.

Inplaats van 42 kapiteins (jaarklassen 00 t/m. '02) wil bij 185 kapiteins (jaarkl. 00 t/m. '07) tot majoor bevorderen.

De Heer BRETTHOUWER meent, dat de zeer bekwamen niet voldoende naar voren worden gebracht, ook niet in den laatsten tijd. Ik geef toe, dat verbetering dienaangaande zeer gewenscht is; daarom vroeg ik voorbevoordering.

De geachte debater acht de door mij gevraagde snelheid der bevordering allerminst ideaal. Hij gaat nog verder dan de vorige debaters en wil bevordering tot kapitein (majoor) na 10 (16) officiersdienstjaren. Ik kan beginnen met hem te verwijzen naar het antwoord, dat ik den Heer

WEBER gaf inzake zijne opmerking over mijn bescheidenheid ten opzichte der ideale snelheid.

Het motief, dat de Heer B. aanvoert voor zijn snelheids-eisch, komt me voor weinig steekhoudend te zijn. Hij meent, dat men den officier moet bevorderen, zoodra hij geschikt is voor den hoogereren rang en houdt dus geen rekening met de aantallen beschikbare functies. Van dit standpunt uitgaande, zouden ambtenaren bij andere dienstvakken wel aanspraak kunnen maken op bevordering tot b.v. referendaris, zoodra zij daarvoor de geschiktheid bezaten.

De Heer B. meent, dat ik wel spoedig tevreden ben, indien ik de bevordering tot kapitein na 15 inplaats van na 17½ jaar wil doen geschieden. Ik heb echter aange-toond, dat deze bevordering, indien geen maatregelen worden genomen, veel slechter zal worden, dat de tijd, doorgebracht in den luitenant-rang, zal stijgen tot 20 jaar. Bovendien heb ik voor het doorgewerkte stelsel bevordering tot kapitein na 14 jaar gevraagd.

Het bereiken van den majoor-rang heb ik na ongeveer 23 officiersjaren gevraagd.

De majoor-rang mag, volgens den debater, voor het gros der officieren niet worden verkregen.

Hij wil de gepasseerde officieren met pensioen ontslaan. Dus staat het gros der officieren na 16 jaar met een pensioentje op straat. De lust om officier te worden zal bij zulke vooruitzichten niet groot zijn.

Waarom wil de Heer B. wel elken officier kapitein, doch slechts weinigen majoor maken?

Wat de voorbevordering aangaat, is de Heer B. van meening, dat deze niet behoorlijk is te regelen. M. i. is zij het wel, daar zij wordt beoordeeld voor degenen, die de H. K. S. volgen, door de eindcommissie daarvan en door den Chef G. S. en wat de andere officieren betreft door eene bepaalde commissie.

Waarom het aantal officieren, dat, zonder de H. K. S. te hebben gevolgd, voor voorbevordering in aanmerking komt, m. i. gering moet zijn, vraagt de geachte debater.

Omdat de goede krachten moeten worden aangespoord de H. K. S. te volgen.

Hun, die de hoogere technische studie hebben voltooid, zou ik geen voorbevordering willen geven. Zij hebben voor de hoogste rangen geen grooter kennis verkregen. Men zou hen voor hunne meerdere bruikbaarheid in bijzondere functies kunnen beloonen met eene toelage.

De heer B. acht de invoering van het capitulantenstelsel eene zaak, waarvoor de geheele regeering moest opkomen. Indien deze dat deed, zou het vraagstuk gemakkelijk zijn op te lossen. Het is echter niet zeer waarschijnlijk, dat de regeering er zich zeer warm voor zal maken.

Geld, veel geld, acht de debater noodig voor de verbetering van het officierskorps. Ik zou willen vragen, hoe hij dat vele geld wenscht te besteden.

Met geen enkele woord heb ik gezegd, dat het bevorderingsstelsel door de zucht tot bezuiniging moet worden beheerscht. Van het bekniibelen op noodzakelijke uitgaven, ben ik geen voorstander.

Gaarne breng ik den Heer B. hulde voor de woorden, die getuigen van zijne liefde voor het leger. Ik moet hem echter opmerken, dat hij niet steeds de zaak van den onbaatzuchtigen kant beziet. Hij heeft bijzonder veel aandacht besteed aan de persoonlijke belangen der officieren, aan het recht van den officier. Er zijn echter ook leger- en landsbelangen.

Den kapitein SCHORMAN breng ik dank voor de toezending van hetgeen hedenavond door hem is gezegd. Naar aanleiding van zijn opmerkingen wil ik beginnen met zijn verwijt, dat ik de oorlogsorganisatie — waarmede hij bedoelt de aanvulling der oorlogseneadreering — door verschillende hulpmiddelen aan wil passen aan de vredesorganisatie, niet te accepteren.

Om dezelfde redenen, die de geachte debater ontvouwde, stelde ik als eisch aan het bevorderingsstelsel „voorzien in de behoeften der oorlogseneadreering.” Ik merkte Overste v. E. S. reeds op, dat ik m.i. de oorlogseneadreering niet te kort heb gedaan.

In het nieuwe stelsel, dat door eene geregelde aanvulling, ook der verlofsofficieren, moet worden opgebouwd is de

oorlogsencadreering geheel en al verzorgd. Bovendien voldoet het aan de eischen, dat de kapiteinsrang na uiterlijk 14. de majoorsrang na uiterlijk 24 dienstjaren als officier wordt bereikt.

Dit, M. d. V., is verkregen door rekening te houden met de vredesorganisatie.

't Is wel gemakkelijk te zeggen „laat de verlofsofficieren de beroepsofficieren maar opduwen'', maar daarmee is men er nog niet. Dit systeem op zichzelf voert tot een zeer ongelijkmatige promotie. In verband met het zeer eigenaardige verloop, dat de jaarklassen verlofsofficieren kunnen hebben, is het zeer goed mogelijk, dat eenigen tijd achtereen veel stof voor den rang van reservekapitein (reservemajoor) beschikbaar is. Bij het opduwsysteem, waarbij de bevordering der verlofsofficieren doorslaggevend is, zal men er dan gemakkelijk toe komen van eenige jaarklassen meer officieren te bevorderen, dan voor een behoorlijke promotie gewenscht is. Men moet hier een rem aanleggen. Welnu, deze rem wordt in het door mij aangegeven systeem automatisch aangelegd. De bevordering der beroepsofficieren geschiedt volgens voorafaangegeven lijnen tot kapitein uiterlijk na 14, tot majoor uiterlijk na 24 jaar. De verlofsofficieren moeten volgen; er is stof genoeg onder hen, om de oorlogsencadreering te vullen; de selectie kan zoodanig zijn, dat aan de snelheidseischen kan worden voldaan.

Wil men de promotie der verlofsofficieren tijdelijk eenigermate doen achterblijven, dan kan men dit doen. De bevordering der beroepsofficieren kan niet te traag worden.

M. d. V. Ik kan niet inzien, dat door dit systeem de oorlogsencadreering ook maar eenigermate in het gedrang komt. Er is integendeel een stimulans aanwezig.

Wat den overgangstoestand betreft, heb ik me voorgesteld dien bij het nieuwe stelsel te doen aansluiten. De heer S. zal moeten toegeven, dat ook daarbij de oorlogsencadreering voldoende wordt verzorgd, dat reeds terstond onze dienstplichtige jongelingschap wordt aangevoerd door voor hun taak ten volle berekende officieren en niet door de toevallig aanwezig zijnde oudsten in ancienniteit, want ik heb uitdrukkelijk gevraagd in de tijdelijke tekorten te doen voor-

zien, door degenen, die het eerst voor bevordering in aanmerking komen, met een bepaald commando te belasten, hetwelk zij bij bevordering blijven behouden.

Tot deze maatregel meende ik te moeten komen, omdat het opduwsysteem in den overgangstoestand tot vreemde resultaten zou leiden. Ik geloof niet, dat al mijn cijfers goed tot den heer S. zijn doorgedrongen. Het opduwsysteem, nu toegepast, geeft bij de infanterie eene vredesorganisatie van 160 hoofdofficieren, 316 kapiteins en 204 luitenants, dat is dus 70 hoofdofficieren meer, 100 kapiteins meer en 186 luitenants minder dan de bestaande organisatie. De helix van het aantal luitenants wordt kapitein. Is dat mogelijk zonder dat ons geheele systeem wordt omvergeworpen?

Maar, zegt de heer S., als de vredes-organisatie verder wordt ingekrompen, dan moet ge toch ook de functie der officieren gaan veranderen; dat ziet ge al reeds bij de wijziging, die aanstaande is.

Neen, M. d. V., dat zie ik niet. De kapitein blijft regelaar-opleider, blijft verantwoordelijk voor een bepaald stuk opleiding; hij krijgt geen luitenantsfunctie; de verhouding tussehen de aantallen hoofdofficieren, kapiteins en luitenants blijft. Mocht de vredesorganisatie onverhoopt nog verder worden ingekrompen, aanzienlijk worden ingekrompen, dan zou de taak der hoofdofficieren, der kapiteins daarom toch niet in belangrijkheid behoeven te dalen, dan zou deze juist stijgen, daar andere de plaats van de lagere beroepsofficieren zouden moeten innemen en meer leiding noodig zou zijn.

De majoor commandeert geen bataljon meer in vredes-tijd, maar hij heeft eene functie, die overeenkomt met die, welke vroeger door den bataljons-commandant moest worden verricht.

De geachte debater zegt, dat ik er geen bezwaren tegen heb een aantal luitenants te vervangen door onderofficieren. M. d. V. Ik wil hen, noodgedwongen ten behoeve der bevordering, in hunne functie van lagere instructeur vervangen. Als lagere regelaars der instructie, als leiders van oefeningen, als vervangers van den kapitein, als voornaamste opleiders van het kader zijn zij niet

door onderofficieren te vervangen; die taken zouden door de overblijvende luitenants moeten worden overgenomen.

Wat ik voorstel is niet zoo vreemd. De zuivere instructietaak van den luitenant wordt ook nu door onderofficieren vervuld. De luitenant vervult die taak, omdat hij daardoor moet groeien tot leider, omdat hij doorkneet moet zijn in het handwerk, omdat hij een leerschool moet doorloopen. We zien toch in de practijk, dat de jonge luitenant een klas voor zijne rekening krijgt, terwijl de oudere gewoonlijk eene meer verantwoordelijke betrekking heeft.

Men kan den voorgestelden maatregel, het vervangen van enkele luitenants in hun taak als lager instructeur, toch niet gelijkstellen met het geven van het werk van de helft der tegenwoordige luitenants aan kapiteins.

De heer S. zegt, dat ik ten behoeve der bevordering ten slotte toch iets loslaat van de verhouding tusschen de verschillende rangen en de nadeelige gevolgen voor de opleiding der militie dus niet onoverkomelijk acht. Ik meen voldoende duidelijk te hebben aangegeven, dat ik uitsluitend betrekkingen buiten den eigenlijken troep voor een hooger rang (dubbelrang) in aanmerking wil brengen.

M. de V. Na de opmerkingen van de heeren VAN ERMEL, SCHERER, WEBER en SCHOTMAN, die er op duiden, dat het hun onverschillig is, hoe in den troep de verdeling der officieren over de verschillende rangen is, vraag ik me af.

Waar blijven nu de verschillende factoren, die schreeuwend om eene snellere bevordering? Waar blijft die onmogelijkheid om iemand, die langer dan 15 jaar officier is, in eene ondergeschikte betrekking te laten; waar die onmogelijkheid om iemand met meer dan 24 officiersdienstjaren mee te doen uitrukken met den troep, voorgaande bij alle oefeningen?

Is het dan uitsluitend geweest uit eene wel gemakkelijk te bevredigen ijdelheid, dat men die eischen stelde als men nu genoeg wil nemen met een nieuwen rang bij de oude betrekking?

M. d. V. Ik acht de door genoemde heeren aangegeven

oplossing ondoelmatig. Ik blijf haar verwerpen en dit vooral, omdat de door mij gegeven oplossing rekening houdt met de vredesorganisatie zonder de oorlogsenca-dreering te verwaarloozen.

Het klinkt misschien wel modern te zeggen: „vredes-organisatie, wat is dat? Ik heb slechts met de oorlogsorgani-satie te maken.” Maar zij, die dit zeggen, mogen wel beden-ken, dat de vredesorganisatie de oorlogsorganisatie moet vormen, dat de laatste haar waarde aan de eerste ontleent.

De heer S. wenscht, dat onder de aantallen jaarlijks aan te stellen officieren begrepen zijn de beroepsofficieren tot een aantal, vastgesteld in verband met de behoeften der vredesorganisatie. De geachte debater wil, indien de oorlogs-organisatie of de vredesorganisatie wordt gewijzigd, dan oock automatisch de jaarlijksche aanvulling regelen.

M. d. V. Zoo eenvoudig is het vraagstuk niet. Eene orga-nisatie wordt met een pennestreek veranderd, de aantallen aanwezige officieren blijven beschikbaar; eerst lange jaren van geregelde aanvulling geven ten slotte de gewenschte sterkte. Noodmaatregelen blijven bij eene wijziging (beper-king) der organisatie noodig.

Ten aanzien van het capitulantenstelsel merk ik op, dat ik dit niet heb uitgewerkt, omdat dit stelsel in onze pers reeds van verschillende zijden zoodanig is beschouwd, dat het zich niet leent voor nieuwe discussies.

Ik zie zeer goed de bezwaren, die het capitulantenstelsel medebrengt, maar zoo pessimistisch als de heer S. ben ik ten opzichte van dit stelsel niet.

De geachte debater doet het voorkomen, alsof een jonge-ling maar heeft te kiezen uit een aantal betrekkingen, die voor hem gereed liggen. In de practijk kan lang niet iedere intellectueel ontwikkelde jongeling worden, wat hij wil.

Indien men behoorlijke betrekkingen voor den capitulant beschikbaar kon stellen, zou men m.i. stof genoeg krijgen voor den dienst als officier; velen zouden worden aangelokt door de zekerheid in ieder geval een behoorlijk bestaan te hebben.

De groote vraag is of het M. v. O. een voldoende aantal

bchoorlijke betrekkingen ten behoeve van het capitulantenstelsel beschikbaar kan krijgen.

Wat betreft het verlaten van den dienst door kapiteins en oudere luitenants, geloof ik met den heer S., dat het op het oogenblik niet zoo gemakkelijk zal zijn voor een 24-tal personen betrekkingen te verkrijgen. Maar zij behoeven ook niet allen tegelijk weg en het is ook niet noodig, dat het D. v. O. voor allen betrekkingen verschaft. De dienstverlating kan worden bevorderd door het verleenen van faciliteiten en door tijdelijk gunstige bepalingen voor non-activiteit te doen gelden.

Evenmin als de geachte debater gevoel ik veel voor het onder de wapens houden van reserve-officieren gedurende eenige jaren. Ik merkte in mijn inleiding reeds op, dat zij goed worden tegen dat zij weggaan.

Ik wil hier echter nadrukkelijk doen uitkomen, dat het hier gaat om een klein aantal geheel opgeleide, in de praktijk bruikbaar gebleken officieren.

De voorbevordering kan in de oogen van den heer S. geen genade vinden. Hij vreest, dat geen stabiliteit in de hogere rangen zal worden verkregen. Ik meen te hebben aange-toond, dat bij het aangegeven stelsel deze stabiliteit vrij goed is verzekerd en dat deze door voorbevordering eerder verbetert dan vermindert. Door voorbevordering toch dienen zij, die kolonel worden, drie jaar als luitenant-kolonel; de andere luitenant-kolonels natuurlijk langer.

Men kan het aantal jaren, in den rang van luitenant-kolonel door te brengen, voor allen verlengen, door de selectie tot dien rang scherper te doen zijn. Dat heeft met voorbevordering niets te maken.

De voorbevordering kan de stabiliteit niet aantasten, zooals uit bijlage 10 II blijkt, daar over het algemeen alleen zij, die voor kolonel in aanmerking komen, 1 à 2 jaar korter in den rang van kapitein dienen. Deze officieren vormen verder een bepaalde categorie, die kan voorzien in de behoeften aan kolonels en generaals. Daardoor komen zij eerder in deze rangen, waardoor stabiliteit er in wordt verkregen. Natuurlijk behoeft niet ieder officier, die voorbevorderd is, voor kolonel in aanmerking te worden gebracht.

De geachte debater wijst er nog op, dat ik niet mag rekenen op het weggaan van majoors, die gepasseerd worden voor den rang van luitenant-kolonel. Ik heb gezegd „de gepasseerde majoors kunnen blijven doordienen” en later „bij de verloopcijfers is reeds met het nemen van ontslag door gepasseerden rekening gehouden”.

Uit bijlage 5 blijkt, dat bij het bepalen der verloopcijfers de gewijzigde omstandigheden inzake pensionering in aanmerking zijn genomen.

De Heer S. betoogt, dat in de maatschappij het naar voren halen van uitmuntende krachten toch ook niet geregeld is. Als men daar een beste kracht nodig heeft, zoekt men hem en brengt hem op de juiste plaats. Dat wil de heer S. in het leger ook doen. Juist, maar dat beoogt de door mij aangegeven regeling toch ook. We hebben steeds door uitstekende krachten nodig voor de rangen van kolonel en generaal; die krachten moeten, opdat in die rangen eenige stabiliteit wordt verkregen, tijdig naar voren worden gehaald, eerder dan anderen de rangen van majoor en luitenant-kolonel hebben doorlopen.

Daarom moeten zij tijdig naar voren komen. Dat is een direct legerbelang. Tevens wordt daardoor al vrij spoedig een belooning gegeven voor meerdere inspanning en voor grootere bruikbaarheid en wordt een sterke prikkel tot werken aangezet.

Waarom kan de voorbevordering bij ons niet goed werken? Een ieder, die over voldoende capaciteiten beschikt, heeft toch de kans, om deze voorbevordering te verkrijgen.

Voor twee jaar voorbevordering mogen alleen zij, die onder de goede krachten uitmunten, in aanmerking komen. De heer S. zegt het zoo juist. „Even goed als de enkele officieren, die, zonder bij den G. S. te zijn geplaatst, zeer uitmunten, in het leger algemeen bekend zijn, evenzoo weet het leger wel welke officieren, die wel bij den G. S. zijn geplaatst, zeer uitmunten”. Als het leger dat weet, weten degenen, die het moeten bepalen, het toch wel zeker. Voor schromelijke vergissingen behoeven we dus niet bang te zijn.

M. d. V. Uit het bovenstaande blijkt, dat ik tegen de

redactie, die de heer S. aan punt d. van stelling 2 wil geven, geen overwegend bezwaar heb. Ik bedoel met mijne redactie hetzelfde, maar uit het bovenstaande blijkt ook wel, dat ik niet meega met de lezing, die de debater aan stelling 4 wil geven, waar hij onder e zegt: „de vredesorganisatie zich te doen aanpassen aan de oorlogsorganisatie. Ik zou met den zin der woorden wel kunnen meegaan, maar niet met den geest ervan, want de vredesorganisatie moet en mag hare eischen stellen, mits deze zoodanig zijn, dat in de oorlogsencadreering op logische wijze kan worden voorzien.

Met de lezing, die de heer S. aan de stelling 8 wil geven, ga ik natuurlijk niet accoord.

M. d. V. Hiermede meen ik de opmerkingen der Heeren debaters te hebben beantwoord. Ik zeg U dank voor de gelegenheid, die U mij daartoe hebt gegeven.

Reserve-kapitein WEBER.

M. d. V., Slechts een enkel woord naar aanleiding van hetgeen de heer VAN SLOBBE zoo juist heeft gezegd. De geachte inleider meende, dat ik mij vergiste, toen ik opmerkte, dat in mijn gedachtengang er 3 jaarklassen van kapitein tot majoor zouden moeten worden bevorderd en dit 7 had behooren te zijn. Ik heb echter gesproken van „3 jaarklassen van kapitein *meer* tot majoor worden bevorderd”, d. w. z. „meer” dan volgens het stelsel van den heer VAN SLOBBE moeten worden bevorderd.

Verder meen ik, dat de heer VAN SLOBBE zich vergist — al lijkt dit welhaast een onmogelijkheid in verband met diens grondige studie van het vraagstuk — door te meenen, dat de vluggere promotie oneconomisch zal zijn, omdat de jaarklassen grooter zouden moeten worden.

Maar, M. d. V., het spreekt toch wel haast van zelf, dat in mijn gedachtengang de dienstdtijd van den verlofs-officier naar evenredigheid korter wordt, zoodat de hoogere kosten van de grootere jaarklassen worden gecompenseerd door een korteren dienstdtijd. Het einddoel van elk stelsel toch moet zijn, dat er van elke categorie een bepaald aantal officieren aanwezig is.

Ik dank U, M. d. V., mij de gelegenheid te hebben gegeven, dit nog even in het midden te mogen brengen.

Kapitein VAN SLOBBE.

M. d. V., Naar aanleiding van de zoeven gemaakte opmerkingen van den Heer WEBER wijs ik erop, dat ik voor den overgangstijd eene bevordering tot majoor na 25 officiersdienstjaren heb gevraagd; de Heer W. vraagt deze bevordering na 20 jaren.

Volgens mijne regeling zouden nu moeten worden bevorderd de jaarklassen tot en met 1902; volgens de regeling van den geachten debater de jaarklassen tot en met 1907. dat zijn dus 5 jaarklassen meer. In mijn repliek kan de Heer W. vinden, hoeveel kapiteins er in de jaarklassen 1903 t/m 1907 zijn.

Wat betreft de opmerking van den Heer W. over mijne meening aangaande het oneconomisch zijn van eene zeer snelle promotie, verwijs ik hem naar het antwoord, door mij in mijn repliek gegeven op een zelfde opmerking van den luitenant-kolonel VAN ERMEL SCHERER. 1)

Indien de Heer WEBER meent, dat een klein aantal groote jaarklassen evenveel kosten als een groot aantal kleine jaarklassen, mits het totaal aantal officieren wordt gehandhaafd, vergist hij zich toch. De tractementen der officieren hij hun opkomst onder de wapenen zullen niet veel verschillen. maar de opleiding zal veel meer uitgaven vragen.

De VOORZITTER. Een organisatie van een groot lichaam als het leger eischt de behartiging van tal van belangen, van belangen van dikwijls zeer uiteenlopenden aard, maar die allen moeten samenwerken om te komen tot een krachtig oorlogsinstrument, tot een leger, in alle opzichten geschikt voor de taak, waarvoor het bestemd is.

Een dier belangen is zeker wel het officierskorps; ik spreek hier niet van de persoonlijke belangen van dat korps; het

1) Deze opmerking is gemaakt na mijn repliek. Korteishalve heb ik haar beantwoord, door in mijn repliek mijne meening iets meer te omschrijven.

is bekend, dat onze officieren steeds op de meest onbaatzuchtige wijze de belangen van het officierskorps bespreken en alleen het leger, het vaderland als einddoel voor oogen houden. Ons officierskorps heeft een goeden naam, ook in het buitenland; het staat hoog, wat betreft zijn wetenschappelijke kennis, zijn ijver en zijn toewijding. Maar het is te oud. Meermalen zelf gedurende mijn diensttijd in buitenlandsche legers gedetacheerd geweest zijnde, heb ik steeds ondervonden — ik was toen kapitein, die minstens nog 5 à 6 jaren voor den boeg had, alvorens bevordering mogelijk zou zijn —, de oudste, verreweg de oudste der kameraden te zijn, terwijl tal van hoofdofficieren veel jonger officier waren dan ik.

Ons Officierskorps is inderdaad te oud; te lang wordt doorgebracht in de subalterne rangen, de hoofd- en opperofficiersrangén worden, weinig economisch voor de dienstbelangen, doorgevlogen; een zeer ongewenschte toestand.

Daarop nog eens de aandacht te vestigen en de middelen te doen aangeven, hoe verbetering mogelijk zou kunnen zijn, is de bedoeling van het Bestuur dezer Vereeniging geweest en het vermeent, daarin goed geslaagd te zijn.

Het dankt den Heer VAN SLOBBE voor zijn degelijken en mooien arbeid; en het is niet weinig erkentelijk aan H.H. debaters voor hetgeen zij in het midden hebben gebracht.

De vergadering wordt gesloten.

Mededeelingen van huishoudelijken aard.

OPGAVE NIEUWE LEDEN.

Nederlandsch-Indië.

W. L. A. du Cellié Muller, Kap. Art. N. I. L.

Nederland.

's-Gravenhage: O. L. Eschauzier, res. Kap. Art.; D. Langenbach, res. 1e Lt. Inf. Breda: B. Th. Paets, Lt. Kol Art. Ede: A. G. J. C. Wilkens, Majoor H. I. 4. R. V. A. Groningen: V. A. Slicher, Kap. 12 R. I. den Helder: J. A. J. de Bruijn, 1e Lt. der Mariniers. Rotterdam: J. C. W. Michaelis, 1e Lt. der Mariniers, C. L. M. Janssens, 2e Lt. der Mariniers, W. J. van Rijn, 2e Lt. der Mariniers. Schiedam: P. J. v. d. Ende, 2e Lt. der Mariniers. Utrecht: W. G. de Bas, Kap. der Art.